

PENCEREMDEN

Ölmeği Bilen Millet Ölmez!

Yazan : M. Turhan TAN

A janslar, Alman ordularının Lehistan içerilerine doğru yürümekte olduğunu haber veriyorlar. Lehlilerin mert bir azim ile müdafaada ve mukavemette bulundukları da anlaşılıyor. O sarıh te-cavüzle bu fedakâr müdafaanın neticesini şimdiden kestirmek mümkün değildir. Fakat 1863 te —top-suz, tüfeksiz bulunmalarına rağmen hürriyet ve istiklâl aşkından aldıkları feyiz ile aslanlar gibi kükreyerek— ayaklanan Lehliler, yıllarca ve yıllarca muntazam ordulara karşı koymuşlar ve bütün dünyayı heyecan içinde bırakmışlardır. Yine o mert ihtilâlcilerin çarçabuk teşkil ettikleri milli hükûmet —mücade-lenin en ateşli günlerinde— şu beyannameyi neşretmiştir.

“Medeniyet suretinde görünerek hakkaniyet ve adalet muhafızlarını imha etmekte olan vahşi muamelelere on bir aydanberi mukavemet etmekteyiz. Muharebede sebat ve devamımız hürriyetimizi ve vatanımızı gasbdenlerin tahakkümünü sarsmış ve kendilerini şaşırtmıştır. Bu netice ise kahramanlarımızın dökülen kanı ve milletimizin fedakârlıkları sayesindeindir.

“Avrupa, istiklâl ve esaret arasında kalmıştır ve her memlekette maddî, manevî rahatsızlıklar baş-göstermiştir. Asayiş emniyet ve sulh ancak Lehistan meselesinin adli in-saf dairesinde tesviye edilmesiyle temin olunabilir. Bununla beraber bizi mukaddes emelimize erdirecek kuvvet, girdiğimiz yolda sebat et-mekten ibarettir. Milletimiz de bunu bildiği için vatan ve hürriyet yolun-da hergün bunca canlar feda ederek ölümü esarete tercih eylediğini ispat etmektedir.

“Her gün bin bir misalini gördüğümüz şu yüksek fedakârlıklar için teşviklerde bulunmak, yerşis bir ha-rekettir. Milli hükûmet yalnız dökülen her Lehli kanının Lehistan için mutlaka faydalı olmasını istiyor ve bu maksatla çalışıyor.

“Millî hükûmet taşınmakta olduğu büyük mesuliyetin derecesini tak-dir etmekte olup memleketin istiklâlî hâsıl oluncuya kadar vazifesini can-la başla ifa edecektir. Onun iş başın-dan ayrılmayı için Lehistanda tek bir Leh kalmaması lazımdır. Şu halde Allahın lûtfine, inayetine da-yanarak muharebede devam edelim. Selâmet, sebatıdır!..

Bugün taarruza karşı göğüs ko-yanlar işte yetmiş beş yıl önce va-tanlarını hürriyete kavuşturmak için topsuz tüfeksiz harp edenlerin istiklâle kavuşmuş çocuklarıdır ve ölmeyi bilmek onlara babalarından, dedelerinden miras kalmış bir bilgi-dir.

Demek oluyor ki ölmeyi bilen bir milletin ölmeyeceği hakikati bir ke-re daha tecrübe olunuyor.

Liman İşçilerinin Paraları

Denizbank kara işçilerinin vergi miktarlarını azaltmak için Ankara'ya gitmek bahanesiyle hamallardan iki bin lira aldıkları ve Ankara'ya gitmeden bu parayı yedikleri müddei-umumiliğe ihbar edilen Denizbank kara işçileri grup amiri Sait ile mu-avini Bilâl hakkında tahkikata dün de devam edilmiştir. Galata, Sirkeci, Sarayburnu ve Beşiktaş gümrük ha-mallarından tam 16 kişi dinlenmiş-tir. Bunların bir çoğu:

— Paraları bizden kolbaşları Ra-mazan, Hüseyin Çavuş ve Hikmet top-ladılar. Saitle Bilâl Ankara'ya gidip vergilerimizi indireceklerdi. Aradan zamanlar geçti. Ankara'ya giden ol-madığı gibi vergilerimiz de indiril-memiştir, demişlerdir.

Müddei-umumilik kolbaşları Ra-mazan, Hüseyin Çavuş ve Hikmetin suçlu sıfatile dinlenmesine karar ver-miş ve dün kendilerine celpname çıkarmıştır.

Bir Memur Tevkif Edildi

Meşhûr suçlar müddei-umumiliği, dün geç vakit zimmetten suçlu Ra-sim isminde bir memur hakkında tevkif kararı almıştır.

DAHİLÎ HABERLER

Almanya'da tahsilde bulunan talebelerimizden dün de 120 kişilik bir kafilê şehrimize dönmüştür. Resmimiz, dün gelen kız ve erkek talebelerimizle, kızını bağrına basan bir babayı gösteriyor.

Piyasamızda Sıkıntı Yok

Mahsul Mevsimine Kadar Sarsılmadan Halkın İhtiyaçları Temin Edilebilecektir

Avrupa trenleri yalnız cenup hat-tından seferlerine devam etmekte-dirler. Dün konvansiyonel ve Or-yant Ekspres trenleri yine teahhurla gelmişlerdir.

9.30 da gara giren konvansiyonel 120 Türk talebesini daha Almanya-dan memleketimize getirmiştir. Bu talebelerin altı günlük yolculukları büyük müşkülât içerisinde geçmiştir.

Almanya'dan hareket anı olduğun-da bunlar arasında 40 kişinin bile-tleri noksan kalmıştır. Hudutların ka-palı olması, Almanya'dan doğrudan, doğruya Türkiye için bilet tedarikini imkânsız bırakmış, ancak Belgrada kadar bilet alınabilmiştir. Oradan bi-letleri yenilemek zarureti olmasına rağmen, Almanya'dan ancak yan-larında 10 mark ile çıkan talebeler bu-na imkân bulamamışlardır. Türk konsoloshaneleri memlekete dönmek-te olan bütün vatandaşlarımıza im-kân nisbetinde yardım etmişlerdir.

9.50 de Sirkeciye gelen Oryant eks-presle Parlâmentolar konferansında delegelerimizden mebus Şükrü Es-mer şehrimize dönmüştür. Şükrü Es-mer bir nuharirimize demiştir ki:

“— Rusya ile Almanya arasında akdedilmiş olan ademi tecavüz pak-tını Cenevrede haber aldık. Buraya gelinciyeye kadar yollarda gazete bu-lamadığımızdan harp haberini Türk hududunda alabildik. Arkadaşları-

mızdan Ahmet İhsan ile General Be-sim Ömer halen Cenevrededir. İtal-ya hududu kapatmadığı takdirde bu-raya gelebileceklerdir. Bugün İsviçre tamamiye izole bir haldedir. Hattâ Fransa ile telefon muhaberesi kesil-miştir. Muhaberat hep telgrafla ya-pılmaktadır.”

Hava ve Deniz Yolculuğu

Almanya ile tayyare yolculuğu da dünden itibaren kesilmiştir.

Çanakkale ve Karadenizdeki büt-tün iskelelere muntazam vapur se-ferleri yapılmaktadır. Yalnız Akde-nize hiçbir vapur tahrik edilmemek-te ve Akdenizde kalan vapurlarımız birer birer limanımıza dönmektedir. Akdenizdeki vapurların İstanbula çağırılması üzerine, Mersinden avd-eden Tırhan vapuru dün İzmir'e uğ-ramadan limanımıza doğru yoluna devam etmiştir.

Seferde bulunan Konya ve Ana-farta vapurları da acele limanımıza dönmektedir.

Piyasa Vaziyeti

Bütün piyasa harp vaziyeti karşı-şında temkinli bulunmak vaziyetine girmiştir. Her türlü zarurî ihtiyaç maddelerinin bol olması hasebiyle piyasanın gelecek mahsul mevsimine kadar hiç sarsılmadan halkımızın ihtiyaçlarını temin edileceği an-laşılmaktadır. Bilhassa buğday sto-klarımız artmış olduğundan dünden it-baren buğday fiyatları cins ve kalite lerine göre kilo başına 5 — 15 para düşmüştür.

Toptancılar peşin para ile mal sat-mıya devam etmekte ve iç piyasala-rımızdaki durgunluk yavaş yavaş zail olmaktadır. İtalya ve Almanya-ya ihracat yapılmaması da bu iki memleket için toplanan malların iç piyasalara satılmasına yol açmıştır.

Çünkü Almanya ile yeniden tic-a-ret ve klering anlaşması yapılmıy-ca-k, müddeti ağıstos nihayetinde bi-ten eski mukavele de temdit edil-miyecektir.

Hükûmetimizin bu kararı, dün muntaka ticaret müdürlüğüne ve bü-tün ihracat tüccarlarına bildirilmiş-tir.

Dünden itibaren Merkez Bankası Almanya'ya ithal edilip te, gümrük-lerimizde bulunan malların bedelle-rini de kabul etmeye başlamıştır.

Diğer taraftan ecnebi menşeli ba-zı malların fiyatlarında lüzumsuz bir yükselme görülmüştür. Bilhassa benzın, pamuklu eşya üzerinde bu yükseliş daha fazla göze çarpmakta-

dır. Bundan başka benzın satışı, ş-i-kâyeti mucip bir hal almıştır.

Otobüsçüler namına bir heyet Be-lediyye müracaat etmiş ve kendile-rinden benzın aldıkları firmaların şimdi benzın vermek istemedikleri-ni bildirmiştir. Bu vaziyetin, diğer ecnebi menşeli maddeler üzerinde de müşahade edileceğini gözönünde bu-lunduran Belediye, bu hususta bir karar vermeden evvel, hükûmetle temas etmeyi münasip görmüştür. Esasen alınacak tedbir yalnız ben-zın, ipeklî ve pamuklulara değil, di-ğer bir çok beytî, zarurî ve snai maddelere de teşmil edileceğinden, bu noktalar etrafında alâkadar Ve-kâletlerle temas ederek direktif al-mak üzere Belediye İktisat müdürü Saffet, Valinin emriyle Ankara'ya gitmiştir.

Şehrimizdeki Ecnebler

İtalyan konsoloshanesinde, dün, ikametgâh tezkerelerini yenilemek üzere müracaat edenlerin çokluğu yüzünden izdiham olmuştur.

Sabah dokuzdan itibaren büyük bir kalabalık konsoloshane önüne yığılmış ve sıra beklemeye başlamış-tır. Kapılar tamamiye kapatılmış, kavaslar intizamı temin etmek için şiddetli tedbirler almışlardır. İtal-yan konsoloshanesi buradaki tebaa-sından yalnız Yahudilikle alâkast ol-mayanların ikametgâh tezkerelerini teddit etmektedir.

Dünkü izdihamı tesbit etmek üze-re konsoloshane bahçesine girmiş ol-an foto muhabirimiz tehacümü tes-bit etmeyi imkân bulmuş olduğu halde etrafta bulunan bazı kimseler-in:

“Fotoğraf... Fotoğraf... diye bağ-ırışmaları kavasların nazarı dikkati-ne çarpmış ve konsoloshanenin me-sul şahıslarından birisi dışarıya çı-karak alınan fotoğrafların kendisi-ne iade edilmesi lâzım geldiğini mu-habirimize söylemiştir. Bu zat:

— “Bu resimlerin gazetelerde neşredilmesi bugünkü İtalyan kol-onisinde heyecanı mucip olacaktır.”, sözlerini de ilâve etmiştir.

Foto muhabirimiz makinesini ver-mek istemediği için konsoloshanenin kapıları kapatılmış ve makine oldu-ğ-a sert bir lisanla kendisinden isten-miştir.

Bu vaziyet karşısında makinesin-deki filmi teslimle mecbur olan arka-daşımız ancak akşama doğru kon-soloshaneye müracaat ederek müs-a-dere edilmiş olan filmivelope e-dilmiş, fakat arasından konsolosh-

ne bahçesinde çekilmiş olan pozlar kesilmiş olduğu halde geriye alabil-miştir.

★

Anadoluda muhtelif müessese ve işlerde çalışmakta bulunan bütün Almanlar Almanya'ya gitmek üzere yola çıkmışlardır. Bunlardan ilk ka-labalık kafilê dün Ankara'dan şehri-mize gelmiştir. Kendileri buradan ilk vasıta ile Almanya'ya gidecekler-dir.

Dün geceki ekspresle şehrimizden 77 Alman, 33 İtalyan ve 7 Bulgar tebaası memleketlerine dönmüşler-dir.

İzmirde Vaziyet

İzmir, 2 (TAN) — İzmirden İhra-cat yapılamaması hasebiyle piyasa durgundur. Bugün limana iki Yu-nan, bir Rumen vapuru geldi. Lima-nımızda bulunan Rumen, İngiliz ve İsveç vapurları incir ve üzüm yük-le-miye devam ediyorlar.

15 gündenberi limanımızda bulu-nan Polonya bandıralı Lovan vapu-ru kaptan ve mürettebatı Varşova-dan aldıkları emir üzerine bugün İs-tanbul yoluyla Polonyaya hareket etmişlerdir.

Levan vapuru İzmir liman idaresine teslim edilmiş, anbarları kapatılmış ve içine bir kaç bekçi bırakılmıştır.

Mahkemelerde

Para Yutan Polisin Tecziyesi İstenildi

Aldığı 3 lira rüşveti yuttuğu iddia edilen Galata polislerinden Fuadın muhakemesine dün asliye ikinci ce-za mahkemesinde devam edildi. Müd-dei-umumi Necati iddiasını söyledi ve paraların yutulduğunu iddia ederek dedi ki:

— “Bu şahitlerin ifadeleriyle sabit olmaktadır. Kendisine ceza kanunu-nun 209 uncu maddesine göre ceza verilmesini isterim”, dedi. Bundan sonra suçlunun avukatı çok uzun bir müdafaayı yaptı ve hülâsatan:

— Bu para yutulmamıştır. Suçlu hâdiseden iki saat sonra da Cerrah-paşa hastahanesine götürülerek yine nezaret altında makine ile midesi yı-kanmış ve çıkan mevât arasında kâ-ğıt paranın yutulduğunu gösteren hiçbir şey bulunamamıştır. Tıbbî ad-li müessesesi de on santim boyunda ve 3,5 santim enindeki üç kâğıdın fen-nen yutulmasına imkân bulunmadı-ğın, söylemiştir. Mükemmil hâbet yerinde simit yenmesinin memnu ol-duğunu bildiği için elindeki son si-mit parçasını ağzına atmış ve yut-muştur. Orada bulunan beş kişi Fua-dın gırtlığını sıkışmışlar, birisi parma-ğın ağzına sokmuş ve bir şey bula-mamıştır. Tıbbî adli müessesesi bir adamın beş kişiye mukavemet edemi-yeceğini söylemiştir. Şahadet davalarda en son müracaat edilen bir is-bat şeklidir. Onun için hukuk mah-kemelerinde elli liradan fazlasında şahadetin yeri yoktur. Fennin beda-hatı karşısında memurların şahadet-lerinin hiçbir kıymeti yoktur”, dedi.

Üsküdar Tramvayları

Evkafın Hissesini

Belediyye Terketmesi

İçin Teşebbüsler Yapıldı

Üsküdar — Kadıköy tramvayları hakkında yapılan tetkiklere ait rap-or Dahiliye Vekâletine verilmiştir. Rapora göre, Üsküdar tramvayları idaresi bugünkü nakliyat tarifesile, amortisman için hiçbir şey ayırma-dan ve İş Bankasına olan 750 bin li-radan ibaret borcunun taksitlerini dahi ödemedi başbaşa idare edile-bilmektedir. Halbuki arabaların bir kısmı tamire ihtiyaç hasıl edecek de-recede eskimiye yüz tuttukları ve bunların tamiri için dahi para ayır-mak mümkün olmadığı gibi Üsküdar ve Kadıköy halkı da bu tramvaylar-da tatbik edilmekte olan tarifenin yüksekliğinden şikâyet etmektedir. Vekâlet bu vaziyet karşısında Üs-küdar tramvaylarının da İstanbul belediyyesine devri ve ancak İstanbul tramvaylarıyla birlikte işletilmesi su-retile idamei faaliyet edilebileceği ka-naatine varmıştır. Halbuki bu tram-vaylara ait hisselerin bir kısmı Ev-kâf idaresinin elindedir. Tramvayla-rın seyrüseferden alıkonulması, ida-renin tasfiyesi mümkün olmadığına göre Evkafın şehir namına kendi his-sesini belediyyeye devretmesi ve tram-vayların da belediye tarafından işle-tilmesi icap etmektedir. Vekâlet bu hususta alâkadarlarla temas etmiye başlamıştır.

Poliste

Kızıltoprakta Araba ile Tramvay Çarpıştı

Vatman İsmailin idaresindeki Ka-dıköy — Bostancı tramvayı Kızıltop-raktan geçerken mukabil istikametten gelen Vahanın idaresindeki 868 nu-maralı binek arabası ile çarpışmıştır. Vatman İsmail ile Vahan başların-dan ağır surette yaralanmışlardır.

Bir çocuk pencereden düştü

Galatada Külhan sokağında otu-ran Şirinin oğlu 6 yaşında Samoil, üç buçuk metre irtifadaki pencereden sokağa düşerek muhtelif yerlerinden yaralanmıştır.

Sonbahar Tarifeleri

Şirketi Hayriye ve Denizyolları sonbahar tarifelerini hazırlamaya başlamışlardır. Şirketi Hayriyenin Bebek ile Küçüksu arasında işlettiği araba vapurları seferi lâğvedilecek-tir.

Denizyollarının da Adalar, Yalova ve Anadolu iskeleleri arasındaki son bahar tarifeside bu ay sonunda tat-bik edilmeye başlanacaktır.

Doğu Sigarası

İnhisarlar (Doğu) isminde yeni bir sigara piyasaya çıkaracaktır. Bu si-gara bütün sigaraların en ucuzu ola-caktır. (Doğu) sigarası için bütün hazırlıklar bittikten bir kaç güne kadar piyasaya çıkacaktır.

TAKVİM ve HAVA

3 Eylül 1939
PAZAR

9 uncu ay	Gün: 30	Hızır: 121
Arabi: 1358		Rumi: 1355
Recep: 19		Agustos: 21
Güneş: 5.08 — Öğle:		12.13
İkindi: 15.52 — Akşam:		18.40
Yatsı: 20.17 — İmsak:		3.43

Hava Vaziyeti

Yeşilköy meteoroloji istasyonundan alı-nan malûmata göre, hava yurdun Trakya Ege bölgeleri ile Akdeniz kıyıları ve ce-nup doğusunda açık, orta Anadolunun ş-i-mal kısımları ile Karadeniz kıyılarında mevsil yağışlı, diğer bölgelerde bulutlu geçmiş, rüzgârlar doğu bölgelerde cenubî, diğer bölgelerde şimalî istikametten, Ege sahillerinde kuvvetlice, diğer yerlerde or-ta kuvvette esmiştir.

Dün İstanbulda hava az bulutlu geçmiş, rüzgâr şimalî şarkiden saniyede 1 - 3 me-tre hızla esmiştir. Saat 14 te hava tazyikî 1016,2 milibar idi. Sühnet en yüksek 27.1 ve en düşük 14.5 santigrat olarak kaydedilmiştir.

Sual - Cevap

Son siyasî vaziyetler dolayı-sile gazetemizi sekiz sayfaya indirmeye mecbur olmamız, mündericamızdan bazılarında tamamen ve bazılarında da kis-men fedakârlık yapmamıza se-bebiyet vermiştir. Bu arada “Sual, Cevap”, sütunumuzu da

şimdilik kaldırmak zaruretinde kaldık. Ancak karilerimizin müşküllerini cevapsız bırakma-mak için bizden posta yolu göndermek suretiyle sual so-ranlara icap eden cevaplar ken-dilerine tahriren bildirilecektir.

BUGÜN

Lehistan ve Müttefikleri

Yazan: Ömer Rıza DOĞRUL

Almanya hükümeti Lehistan'a karşı taarruzi harekâta girişmiş ve muharebe fiilen başlamış olduğu halde İngiltere ile Fransa henüz Lehistan'a yardım etmemektedirler. Yardımın teahhürüne sebep İngiltere ile Fransa'nın Almanyaya gönderdikleri ultimatomu cevap beklemeleridir.

Almanya'ya gönderilen ultimatom sulhü korumak yolunda yapılan en son teşebbüstü.

İngiltere ile Fransa bu ultimatomda Almanya tarafından Lehistan'a karşı açılan taarruzun derhal durdurulmasını Alman askerlerinin Lehistan topraklarından hemen çekilmesini istiyor, aksi takdirde İngiltere ile Fransa'nın Lehistan'a yardıma başlayacaklarını anlatıyor.

Bu satırları yazdığımuz ane kadar Almanya bu ultimatomu henüz cevap vermemiştir.

Lord Halifax Lordlar Kamarasında tahhürün sebebini izah ederken İtalyanın bir teşebbüsünden bahsetmiş ve bu teşebbüsün teahhüre sebebiyet vermiş olacağını anlatmıştır. İtalyan teşebbüsünün hedefi muhasamatin durdurulması ve Almanya, Lehistan, İngiltere, Fransa ve İtalyanın iştirakiyle bir konferansın toplanarak ihtilâflı meseleleri halletmesidir.

Henüz bu teşebbüsün neticesi anlaşılmamıştır.

Fakat bu gibi teşebbüsler yüzünden Lehistan'a yapılması lazım gelen yardımın geciktirilmesi, şüphe yok ki, son derece tehlikeli bir harekettir. Lehistan tek başına Alman tecavüzüne karşı mukavemet gösteriyor ve Alman orduları bu mukavemeti kırmak için herşeyi yapıyor. Aynı zamanda sulh cephesinin faaliyete geçmemesinden istifade ederek kuvvetlerini bir tek cephe üzerinde tekisif ediyor.

Almanya'nın bu emmek istediği bir şey varsa gift cephe üzerinde dövüşmektir ve gift cephe üzerinde dövüşmemek için elinden gelen her şeyi yapmaktadır. Çünkü gift cephe üzerinde dövüşmek, Almanya'nın harbi mahallileştirmek ve Lehistan ile dâvasını hallederek hedeflerini tahakkuk ettirip işin içinden kolaylıkla çıkmasına mâni olur.

Harp mahallileştirdiği takdirde Almanya istediğini yapar ve sulh cephesi telâfisi gayri mümkün bir vaziyet karşısında kalır.

İngiltere ile Fransa bunu anladıkları ve kaybedilecek vakit bulunmadığı için, Almanya'dan askeri harekâta tatil ve Lehistan topraklarından çekilme için verdikleri ultimatomu bir müddete bağlamak lüzumunu hissederek ve bu nokta üzerinde müsavere ediyorlar. Ultimatom, bir müddete bağlanmadığı takdirde Lehistan yardımsız kalmış ve Almanya'ya hedeflerini tahakkuk ettirmek için mühlet verilmiş olur.

Ancak bu noktanın süratle kararlaştırılması ile sulh cephesi azmini ve hakiki vaziyetini göstermiş olur.

İşin leylekalıya duracaksa durmalı, yoksa sulh cephesi faaliyete geçmelidir. Aksi takdirde sulh cephesi korktuğuna uğrar.

Buna meydan verilmeyeceğine katıyetle inanmak isteriz.

Millî Şef İnönü'nün İzmirliere Cevabı

İzmir, 2 (A.A.) — Zafer Bayramı münasebetiyle Belediye Reisi Dr. Uz tarafından çekilen tebrik ve taziim telgrafına Reiscümhur aşağıdaki cevapla mukabelede bulunmuşlardır: Dr. Behçet Uz

Belediye Reisi - İzmir

Zafer Bayramını ben de size muhabbetle kutlularım.

İsmet İnönü

Mareşalin Teşekkürü

Ankara, 2 (A.A.) — Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, büyük zaferin on yedinci yıl dönümü olan 30 ağustos zafer bayramı münasebetiyle her taraftan aldığı tebriklere teşekkürlerinin iblâğına Anadolu Ajansını tavsit buymuşlardır.

SON HABERLER

Vaziyetin son derece nazikleşmesi üzerine Londrada halk Başvekâlet ve Hariciye binasının önünde böyle beklemekte ve girip çıkanlardan bir şeyler öğrenmeğe, hiç olmazsa onların vaziyetlerinden mâna çıkarmaya çalışmaktadır.

Amerika Demokrasilerle Beraber

Amerikanın Berlin Sefiri İstifa Etti

Vaşington, 2 (A.A.) — Siyasi mahfellerde hasıl olan kanaate göre bitaraflık kanununun tādili şansları geniş miyasta çoğalmıştır. Kanun tādil edildiği takdirde Amerika demokrasilere serbestçe malzeme sevk edilecektir. Roosevelt'in "Amerika harp haricinde tutmağa memur," bir komiteye riyaset etmesi ihtimali bulunduğu söylenmektedir.

Bitaraflık kanununun tādil edilceğini iddia etmek zamanının gelmediği malûm olmakla beraber tādil lehinde bir cereyan başladığı muhakkaktır. Her yerde demokrasilere karşı gösterilen sempati ergeç Amerikanın siyaseti üzerinde müessir olacaktır. Avrupaya tekrar Amerikan askerleri gönderilmemesi kararında henüz sebat edilmekte ise de herkes Amerikanın bitaraf kalmakla beraber demokrasilere büyük yardımlar da bulunabileceği noktasında mütefiktir. Roosevelt hükümeti bu yardımı temin için kongrenin muvafakatını almağa karar vermiştir.

Polonyanın istilasına tekaddüm eden müzakereleri izah ve teşrih eden Chamberlain, İngilterenin mütemadiyen izhar etmekte olduğu sulh ve müsalemet arzusunun tarihin asla inkâr edemeyeceğini ispat etmiştir. Chamberlain, İngiliz milletinin Alman milletine düşman olmadığını, yalnız nazi rejimi iktidar mevkiinde kaldıkça sulhün teessüs etmesinin tasavvur edilemeyeceğini söylerken, Roosevelt başta olmak üzere, bütün Amerikalıların aynı fikirde olduğunu söylemek istemiştir.

Chamberlain, tamamen Amerikan

efkârı umumiyesinin düşündüğü vecdile başlamış olan harbin gayelerini tarif etmiştir. Bundan şu netice çıkar: Amerika demokrasisi ile Avrupa demokrasileri arasında vahdet ve iştirak vardır. Bu da, son haptenberi hissedilmiş olan bir zarurettir.

Hitler, Rooseveltin sulh lehindeki mesajına vermiş olduğu cevapta, Almanya ile Polonya arasında muslihane bir surette halledilemeyeceği hiç bir mesele mevcut olmadığını bildirmiş ve bütün mesuliyeti Polonyaya tahmil etmiştir.

Hitlerin cevabı müşarûniyleh namına Alman maslahatgüzarı Hans Thomsen tarafından Hull'e tevdi edilmiştir:

"Hükümetimin vermiş olduğu emirlere tevfikân, sizin vasıtanızla Amerika Reiscümhuruna şunu beyan ederim ki; kendisinin 25 ve 26 ağustos tarihli mesajları Führer tarafından lâykile takdir edilmiştir. Führer, Almanya ile her çareye başvurmaktan hâli kalmamıştır.

Führer, son dakikada İngiltere hükümetinin tavassut teklifini de kabul etmiştir. Maamafih, Polonya hükümetinin itihaz etmiş olduğu hattı hareket dolayısıyla bütün bu gayretler semeresiz kalmıştır."

Hitlerin Roosevelt'in mesajına vermiş olduğu cevabın şekli hükû-

met mahafilinde ve efkârı umumiye de hiddet ve infial tevliit etmiştir. Bilhassa Führerin Amerika Reiscümhuruna cevap vereceği yerde Alman maslahatgüzarı vasıtasile Amerika Hariciye Nazırına cevap vermiş olduğu ehemmiyetle kaydedilmektedir.

Riyaseticümhur dairesinden tebliğ edildiğine göre, Rooseveltin pazar günü saat 21 de söyliyacağı nutuk, üç büyük radyo istasyonu tarafından nesredilecektir. Bu nutukta şimdiki endişe ve gerginlikleri ortadan kaldıracak şekilde Amerika hükümetinin vaziyetini gösterecektir.

Reiscümhurun evvelki gece hiç uyumadığı ancak vaziyetteki yeni inkişaflara intizar etmeksizin dairesine çekilmiş, yalnız ansızın bir hâdisenun halinde kendisini çağırılmalarını hariciye erkânına emretmiş olduğu beyan edilmektedir.

Kabine dün iki saat süren bir içtima akdetmiştir. Diğer taraftan içtimada Avrupanın vaziyeti mevzu bahis olmuştur.

Sivil ahalinin bombardımanı hakkındaki Roosevelt'in notasına İtalya sefiri şifahi bir cevap vererek, İtalya hükümeti ihtilâf haricinde kalmış olduğu için Roosevelt'in talebi İtalyayı alâkadar etmediğini bildirmiştir.

Roosevelt, matbuat mümessillerine beyanatta bulunarak Avrupa vaziyetinin kati bir istikamet alacağı, önümüzdeki günler içinde Amerikanın hattı hareketini tasrih etmesine yardım edecek olan Amerikan efkârı umumiyesinin aklı selimine tamamilen itimat etmekte olduğunu söylemiştir.

Roosevelt'in niyeti tehdit eden buharan muvacehesinde herkesin bilhassa gazetelerin teşriki mesaide bulunmalarını istemekte ve bu teşriki mesainin efkârı umumiyenin terbiyesine hâdim olacağını söylemektedir.

Roosevelt, kongreyi içtimaa davet etmeden ve bitaraflık kanununu yeniden gözden geçirmeden evvel Avrupa vaziyetinin tavazzuh etmesine ehemmiyetle işaret etmiştir. Roosevelt, Amerikanın hali hazırda fazla bir şey söylememesinin menfaati iktizasından olduğu mütaleasında bulunmaktadır. Amerikanın herhangi bir ihtilâfa sürüklenip sürüklenmeyeceği suretinde gazeteciler tarafından sorulan bir suale cevap veren, Roosevelt, demistir ki:

"Yalnız böyle olmasını temenni etmekle kalmıyorum. Buna muvaffak olacağuma da kaalim. Hükümet bu sahada elinden geleni yapacaktır." Nihayet Roosevelt, Almanyadaki Amerika sefirinin dün istifa etmiş ve bu istifanın kabul edilmiş olduğunu bildirmiştir. Müstafi Sefire Hariciye nezaretinde başka bir vazife verilecektir. Roosevelt, Vilsonun yerine hali hazırda başka birisinin tayini hususunun derpis edilmekte olup olmadığı hakkında bir şey sövlivemeveceğini beyan etmiştir.

HÂDİSELERİN İÇYÜZÜ

2 Bu yazıları yazdığımız dakikaya kadar Hitler, İngilterenin ultimatom mahiyetindeki mesajına cevap vermemiştir. İngiltere ve Fransa bu sabaha kadar Hitlerden cevap bekliyeceklerdir. Bu cevap gelmediği veya red mahiyetini haiz olduğu takdirde, İngiltere ve Fransa derhal İtalyaya bir ultimatom vererek, vaziyetini tasrih etmesini, mihvere bağli olup olmadığını açıkça bildirmesini istiyceklerdir. Ve İtalyanın vaziyeti anlaşıldıktan sonra harp hareketine geçeceklerdir.

3 Almanyada halk arasındaki hoşnutsuzluk gün-güne artmaktadır. Geçen gün Berlin'e yapılan bir tayyare hücumu tecrübesi esnasında bütün lâmbalar söndürülmüş, ve şehir karanlığa boğulmuştur. Bir buçuk saat süren bu tecrübeden sonra lâmbalar yandıktan zaman bütün sokak duvarlarının Hitler ve harp aleyhinde afişlerle kapandığı görülmüştür.

4 Berlin'den gelenlerin verdikleri malûmata göre, Berlinde ve civarında halkın asabiyeti bazan nümayişlere sebep olmaktadır. Bu cümleden olarak, bir kaç gün evvel Neukoeln civarında kadınlar bir nümayiş yapmışlar ve "Bize çocuklarımızı iade ediniz," diye bağırmışlardır. Nazi liderlerine karşı sert lisan kullanmışlardır. Hermanplatz civarında da, işçiler nümayiş yapmışlardır. Nümayişe iştirak edenler kalabalık olduğu için polis bastıramamış, davet edilen askeri müfreze gelinceye kadar da halk dağılmıştır.

5 Almanyada Gestapo son zamanlarda faaliyetini arttırmıştır. Hergün yüzlerce kişi tevkif edilmektedir. Tevkif edilenlerin âkibetleri meçhuldür.

6 Almanyada komünistlerin de el altından faaliyete geçtiğini gösteren haberler gelmektedir. Göbels'le Ribbentrop arasındaki ihtilâflardan birisi de, meşhur Alman komünisti Telman'ın tahliyesi yüzünden çıkmıştır. Göbels, Telman'ın tahliye olunmasına aleyhtardır. Zira tahliye olunduğu takdirde, Telman'ın faaliyete geçeceğine, ve hareket yapacağına kanıdi. Telman'ın tahliyesinden sonra, hakikaten, Almanyada bir komünist hareketi belirmiştir. Fakat Telman'ı şiddetle takip eden Gestapo memurları, verdikleri raporlarda, onun hiç kimseyle temasta bulunmadığını, ve hiç bir hareket yapmadığını bildirmektedir. Yapılan sıkı tahkikata rağmen, tahrikâtın kimler tarafından yapıldığı henüz anlaşılamamıştır. Fakat alâkadar mahafilde gittikçe kuvvetlenen bir zanna göre, bu tahrikât, iddiasında haklı çıkmak isteyen Göbels tarafından yaptırılmaktadır.

7 İtalyada da, Mussolininin harbe iştirak etmeyeceğini resmen söylemiş bulunmasına rağmen, hal-kın endişeli olduğu anlaşıyor. Romanın siyasi mahafilinde mevcut kanaate göre, Mussolini, tasarladığı bir anlaşma projesini, son dakikada kullanmak üzere saklamaktadır. Öğrenildiğine göre, Mussolini, Hitlerin Dala-dier'ye verdiği cevaptan da memnun kalmamıştır. Zira Mussolini, Hitlerin, daha mülâyim bir mahfile göre, Mussolininin gizlediği nihai sulh projesi, yıkılmış bulunan ümitleri diriltebilecek mahiyettedir.

FELEK

Yetişinceye Kadar!

Yazan: B. FELEK

— Kusura bakma! İşler sıkışınca, ben de seni sık sık ziyaret ediyorum. Ne oluyoruz? Hani ya! Muharebe olmayacaktı?

— Sen, beni Hitler mi sandın kuzum? Muharebe olup olmaması onun elindeydi. Lâkin bilmem şimdi öyle mi?

— E, iş ne tarafa doğru gidiyor?

— Alman askerleri Polonyaya girdikten sonra işin gidecek tarafı kalmadı ki; bal gibi muharebe oluyor.

— Ya İngilizlerle Fransızlar, Almanyaya nota vermişler, deniyor. Şunu bana anlat bakalım?

— Bir kere onun adına nota demez. Ultimatom derler. Ekseri muharebelerden evvel kullanılan bir şeydir. 914 tarihinde de Avusturya Macaristan devleti, Sırbıyeye böyle bir ultimatom vermişti. Bunlar kabul edilmezse ağır şartları haiz ve harp tehdidini havi mektuplardı.

— İngilizler harp mi edecek?

— Dinle! Bir kere şunu bil ki; İngilizler ve Fransızlar bu kadar harzlıktan sonra, bu sefer işi, Münih konferansında olduğu gibi, pamuk ipliğe bağlamak niyetinde değillerdir. Hazırlıkları, sözleri ve başkalarıyla yaptıkları angajmanları bunu gösteriyor. Onun için, verdikleri ultimatomun sonunda bunların da Almanlar aleyhine harbe girmeleri, hence artık bir emrivâkidir.

— Ultimatomda ne var?

— Ne olacak? "Eğer hemen Leh arazisini işgal eden askerleri geri çekmez ve Lehistan'a karşı olan tecavüzleri durdurmazsan, bizim Lehilere karşı olan taahhütlerimiz otomatik olarak tahakkuk edecek ve sefirlerimiz pasaportlarını istiyceklerdir," deniyor.

— Buna Hitler ne cevap verir?

— Şimdiye kadar henüz cevabın ne olduğu belli değildir ama, İngiliz Başvekilinin Avam Kamarasında da söylediği gibi, muvafık cevap geleceği pek memûl değil. Yalnız, iki şey var: Onlar tahakkuk ederse, Almanlar attıkları adımı geri alabilirler.

Birincisi: Sinyor Mussolini, İngiliz ve Fransızlar harbe girseler dahi İtalyanın harp etmeyeceğini açıkça Almanyaya anlatsa;

İkincisi: İngiliz ve Fransızların bu işlerden dolayı harbe girmeyecekleri hakkında Hitleri ikna etmiş olan Alman Hariciye Nazırı Ribbentrop çekilirse!

— O zaman sanki ne olur?

— İleride yeni tecavüz imkânları aramak üzere Almanya, muvakkaten işi gevşetir.

— Ötekiler bırakılır mı?

— Hah! İşte şimdi can alacak noktaya temas ettin. Görüyorsun ki; sen de müşahede kabiliyeti arttı.

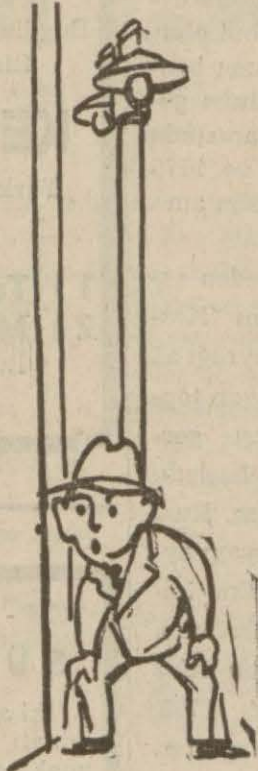
— Teşekkür ederim. Oldukça akıllım erer. Vaktiyle babam bana Murat Beyin tarih kitaplarını okuttu. Biliyor musun, tarih adamın zihnini açar.

— Öyledir.

— Kesme! Anlat bakalım. Ötekiler bırakılır mı?

— Vaziyet şudur: İngiltere ve Fransa ehemmiyetli surette hazırlanmış bulunuyorlar. Bu iki memleketin vaziyeti, ne Habes muharebesi, ne de Münih konferansı sıralarındaki gibi zayıf değil, buna mukabil, Hitler kendisine, hattâ Macaristanı bile yaklaştıramamıştır. Üstelik dünya efkârı umumiyesi Alman diktatörünün aleyhine dönmüştür. Bu kadar muazzam masraflarla idame edilen askeri tedbirlerin uzun müddet daha bu şekilde elde tutulmasına kimse dayanamaz. Buna mukabil, Avrupanın bir teviye Alman tehdidi altında kalmasına da, hiç kimse razı olamaz. Onun için, tıpkı idman etmiş bir pehlivan gibi, bu iki devlet bu sefer, yetişinceye kadar güreşmek, yani işi artık kati surette bitirmek niyetindedirler. Bunu bir taraftan, bir kaç gün evvel radyoda Fransaya bir nutuk söylemiş olan Fransız Başvekilinin sözlerinden, diğer taraftan da, daha iki gün evvel, İngiliz Kamarasında Mister Chamberlain'in "Bu işi halletmeden bırak-

(Lütfen sayfayı çeviriniz)

Tarihte Polonya

Yazan :
M. Turhan TAN

Lehlilerin milli kahramanı Mareşal Pilsudski

Leh bir ulus adıdır, İskitlerin bir zamanlar cevalân sahası olmuş sonra Cermenler yurdu haline gelmiş olan muntakalar arasında Lehistan ancak yedinci asırda tanınmıştır. O bölgeye bu adı verdiler Lehler, işgal eyledikleri toprakların ova olmasından dolayı ovalı manasına gelen Polone ismini de aldıklarından Lehistan Pologne dahi denilmek âdet olmuştur.

Lehliler, altıncı asrın ilk yılın danberi hükümet teşkil etmiş ve kral sülâleleri yetiştirmiş olduklarını iddia ederler. Fakat üç yüz eliyula yakın bir zaman için ancak sekiz hükümdar ismi ileri sürüldüğü ve esasen altıncı, yedinci, sekizinci asırlarla dokuzuncu asır yarısının fetret içinde geçtiğini inkâr eden müverrih bulunmadığı cihetle Lehistan tarihini Piyast sülâlesinin yüz göstermesiyle birlikte teessüs etmiş olarak kabul eylemek lâzım gelir.

Piyast sülâlesi 842 de Polonya tahtına ilk dukayı vermiş ve 992 de dukalara kral unvanı verilmiştir. Hristiyanlık ta Piyast sülâlesi devrinde ve 966 yılında Lehistan girdi ve bu münasebetle meçhul hükümet ve millet, Almanya ile, Roma ile münasebete girerek Avrupa devletlerinden biri olmak mevkiine yükseldi.

Lehistan tarihi bir çok med-ler ve cezirler kaydedir. Bu arada Cengiz ordularının bu memleketi işgal etmeleri — Lehlilik bakımından — büyük bir felâket, Polonya ile Macaristanın 1270 de birleşmeleri yine o bakımdan bir saadetti. Fakat Lehistanın altın devri Jagellon sülâlesinin kurulmasıyla başladı. Jagellon, Litvanya dükası idi. Anjo sülâlesine mensup olup Lehistan tacını taşıyan bir kadınla evlenmek suretile iki memleketi birleştirmiş ve Lehistanı kendi ismine mensup bir kral sülâlesi vücade getirmişti. Bu sülâle 1286 dan 1548 e kadar devam etti ve son kralın çocuk bırakmayarak vefatı üzerine Polonyada intihap ile kral tayin etmek usulü yer aldı.

İşte Lehistan mahveden bu usuldür. Çünkü intihabından sonra daima asilzadelerin biribirlerini çekememelerini, kanlı bıçak halinde yaşamalarını gözönünde bulundurmayı mecbur olan kralların nüfuzu pek azdı. Kral, diyet meclisinin muvafakati olmadan harp ve sulh yapamazdı. Kanunları tadil, yeni bir vergi tarhedemezdi. Halbuki o mecliste azadan her biri en mühim bir kanun lâyihasını tevkif etmek hakkına malikti. Müzakere olunmuş ve büyük bir ekseriyetle kabul edilmek üzere bulunmuş olan bu kanunun ortadan kalkması için azadan birinin ayağa kalkarak: "Kabul edilemez," demesi, yani "ben istemiyorum," mefhu-

miyacğız. Ancak bu suretledir ki, bu yolda kurban gideceklerin fedakârlıklarına kıymet verdimiş olabiliriz," demesinden anlayabiliriz.

— Hay Allah! Şimdi ne olacak? Demek Fransa ve İngiltere de, muharebeye giriyor desene?

— Ben demiyorum. Onlar diyorlar — Ya İtalya?

— Sus! Ona şimdilik dokunma. Son defa Alman Hariciye Naziriyle (Salzburg) da görüşmüş olan İtalya Hariciye Naziri ve Sinyor Mussolini'nin damadı Kont (Ciano) İtalyanların Danzig ve koridor meseleleri için harbe girmeyeceklerini söylemişti. Almanlar Lehlilerle harbe tutuşular, son tüstulara durdu. Hattâ Alman diktatörünün Sinyor Mussoliniye çektiği bir telgrafta:

"Davamız lehine yaptığımız siyasi teşebbüslerden dolayı size teşekkür ederim. Bugünkü davayı İtalyanın muavenetine hacet kalmadan kendi vesaitimizle halledebileceğimizi düşünüyorum," demesini çok mânâlı buluyorlar. Şimdilik o tarafa dokunma! Çünkü Avrupa harbinin en muammalı tarafı, o taraftır.

munu taşıyan manasız bir söz söylemesi kâfi idi. Ona, "niçin?," veya "neden," denemezdi, o da sebep göstermeye lüzum görmiyerek tek bir sözü ile — memlekete belki kuvvet, belki servet getirecek — herhangi bir kanunu kâğıt sepetine atılabiliirdi.

Bizzat diyet meclisinin içitima ma davetene karşı da bu hak kullanılabiliyor ve bu takdirde meclis — kendiliğinden — dağılıyordu. Sözde taçlı bir cürmuriyet olan Lehistan işte bu kayıtsız, şartsız muhalefet hakkı yüzünden felce uğramış bir halde idi. Daima fetret içinde yaşıyordu.

Sayıları bir milyonu aşan asilzadelerin hiç bir insanı hakka sahip olmıyan 13 milyonluk halk kütlesi üzerinde diledikleri gibi hâkim yaşamak istemelerinden ileri gelen

ihiraslar, rekabetler, kinler, millî ahlâkı da sarsmıştı. Kral intihabında düşman parası, düşman propagandası tabiatile büyük tesirler yapıyordu. Menfaatleri tehlikeye düşen, yahut izzeti nefisleri kırılan asilzadeler yabancı devletlere müracaatla onlardan vatanlarının cezalandırılmalarını, uslandırılmalarını rica ediyordular.

Seçilen krallar arasında bizzat Lehistanın zararına rol oynamış kimseler bile vardı. Meselâ 1683 de Türklerin Viyanayı almalarına engel olan meşhur Jan Sobyekski, kral seçilmeden önce Fransa hükümdarı On Dördüncü Lui'nin emri altında çalışmış ve İsveçlilerle birlikte Lehistan ordusuna karşı silâh kullanmıştı.

İşte bu vaziyet ilkin Rusya çaricesi Büyük Katerinin dikkatini uyandırdı ve o, mükemmel bir plânla Lehistanın paylaşılmasını Prusya, Avusturyaya teklif etti. Bu taksim kısmı idi. Yine bir Lehistan krallığı bırakılıyordu (1772). Fakat halkın bu felâketten heyecanlanarak salâha doğru yürümek emareleri belirdiği, millî tarihçilerin ve millî şairlerin hareket ettiği, mevcut ana yasanın lâğvedilerek krallığın babadan evlâda geçmesi usulünün kabul olunduğu, İngiliz parlamentosuna benzer bir parlamento kurulduğu görüldüncü üç haris komşu arasında yeni bir anlaşma yapıldı ve 1775 de Lehistan ikinci bir taksim ameliyesine uğradı.

Millî ruh bu taze darbeden şaha kalktı, halk kahramanı Koscinko'nun açtığı ihtilâl bayrağı altına on binlerce vatan sever toplandı ve müstevlilere karşı gerçekten mertçe hücumlar başladı. Fakat bir avuç kahramanın, Rusyayı, Prusyayı ve Avusturyayı aynı zamanda mağlûp etmesine imkân yoktu. Onun için Koscinko, mağlûp oldu ve Lehistan bu sefer tamamen ortadan kaldırıldı (1795)

Büyük Napolyon Lehistanı ihya için değil, Rusya ile Prusyayı ve Avusturyayı küçültmek, aynı zamanda bu üç hükümet arasında kendine dost bir merkez hazırlamak için Varşova dukalığı adı ile müstakil bir Leh devleti tesis etmişti. Kendisinin sukutile beraber bu devlet te

haritadan silindi ve eski vaziyet iade olundu.

L ehliler 1830, 1848 ve 1863 yıllarında ayaklandılar, bilhassa Rusyaya karşı hürriyet mücadelesi açtılar, on binlerce kurban verdiler. Fakat emellerine eremediler. 1914 de başlayan Umumi Harbe kadar esir vaziyette kaldılar. Ancak bu harp münasebetiyledir ki, İtilâf devletlerinden yardım göreceklarını umarak yine istiklâl ümidine kapılmışlar ve teşkilât yapmaya koyulmuşlardı. Almanya ile Avusturya da bu milletin şu kudsi heyecanından — siyaset bu! — istifade etmek istiyerek Marş. Pilsudskinin kumandası altın da bir ordu teşkil ederek Lehlileri Rusya aleyhinde kullanmak istemişlerdi. Lâkin Çarlık Rusyanın boyunduruğundan olduğu kadar Almanların, Avusturyalıların da yularından kurtulmak isteyen Lehliler bu siyaset dalâveresine kapılmıyarak kendi plânlarına göre hareket kalkıştıklarından Pilsudski yakalandı, Magdeburg hapishanesine atıldı.

B ununla beraber mukadderat yürüyordu ve Lehliler istiklâl güneşine kavuşmak üzere bulunuyordu. Nitekim Almanların mağlûp olmasıyla beraber İtilâf devletleri 146 yıldanberi mihnetin, eziyetin, musibetin her çeşidini çekmiş ve tatmış olan bu mağdur milleti meramına erdirdi, büyük bir Lehistan kurulmasını temin etti.

Şimdi Almanyanın — Danzig ve Koridor bahanelerile — yıkmak istediği Lehistan işte budur, vaktile paylaşılmış bir millet ve memleket. Almanya da, ölümden sonra yine hayata kavuşmuş olan bu milletten bir liman ve bir koridor değil, bir buçuk asır evvel gasbettığı Leh topraklarını istiyor.

Temenni edelim ki, eski çamlar bardak olmuş ve zorbalık devri tamamen kapanmış bulunsun!

TEŞEKKÜR

Ölümü ile bizleri kederler içerisinde bırakmış olan aile Reisimiz:

BERNARD ZIEGLER'in

Cenaze merasimine bizzat iştirak ve beyanı taziyet lûtfunda bulunmuş olan bilcümle dost ve akrabaya ayrı ayrı teşekkürle teessürümüz mâni olduğundan teşekkürlerimizin sayın gazetenizle ibrâğını rica ederiz.

Ailesi efradı

Her hafta bir şaheser hazırlıyan

LÂLE

Bugüne kadar yapılan TÜRKÇE filmlerin en güzeli olan

KEŞİF ALAYI

Türkçe şaheseri gösteriyor.

İlâveten:

1) Trakya Manevraları
2) Metro Jurnal

Bugün saat 11 ve 1 de halk matineləri

1939 - 1940 mevsimine hazırlık

SÜMER Sineması

İki aydanberi tertibatı ve tezyinatı tamamen değiştirilerek makineleri dünyanın en son sistem Mirrofonik tesisatı ile teçhiz edilen

SÜMER Sineması

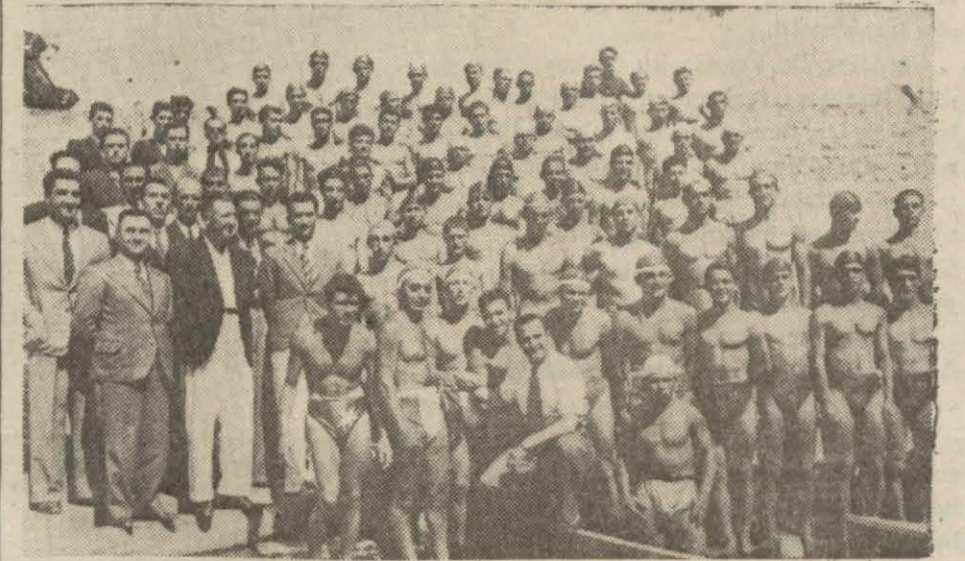
en mutena filmlerle yeni mevsim küşadına hazırlanmıştır.

Bekleyiniz.

S P O R

Yüzme Birinciliklerine Dün Beşiktaş Yüzme Havuzunda Başlandı

Müsabakaları Eşi Görülmemiş Bir Seyirci Kalabalığı Takip Etti

Dünkü yarışlara iştirak eden yüzücüler hep birarade

Bugüne kadar eşi görülmemiş bir seyirci toplan Türkiye yüzme birincilikleri dün Beşiktaş yüzme havuzunda başlamıştır. Bu alâkaya mukabil maalesef müsabakalar, intizam, beynelmilel nizamnameye, teamüle, talimatnameye aykırı olarak cereyan etmiştir. Federasyon bir hakem listesi ile hakemleri kendisi intihap etmiş, fakat bunlardan çoğu gelmemişler, ancak üç hakem bulunmuştur ve bu yüzden kronometreleri bile bölge murahasalarının tutması icap etmiştir. Üstelik çocuklar bir günde dört beş yarışa sokularak acınacak hale getirilmişlerdir.

Dünkü müsabakalarda günün en iyi dereceleri 800 metre kurbagmada Kocaeliden Yusuf, Türk bayrakta da İstanbul Türkiye rekoru elde etmişlerdir.

100 metre serbestte İstanbuldan Safan, 200 metre kurbaglamada Kocaeliden Yusuf 3.1.7 ile Türkiye rekoru yaparak, 400 serbestte İstanbuldan Mahmut, Türk bayrakta da 5.43.5 ile Türkiye rekoru elde ederek İstanbul Saffan, İsmail, Mahmuttan mürekkep takımı birinci olmuşlardır. Umumi tasnifte İstanbul 60, Kocaeli 37, Ankara 25, Balıkesir 16, Trabzon 11, İzmir 8, İçel 2, Ordu 1 puan almışlardır.

Müsabakalara bugün devam edilecektir.

Atletizm Birinciliği

Türkiye atletizm birinciliklerine dün Fenerbahçe stadında başlandı. Yarışlar intizam içinde geçti. Dünkü yarışlarda aşağıdaki teknik dereceleri alındı.

100 METRE: İki seri olarak yapılan müsabakanın finalinde birinci İstanbuldan Melih 10.9/10, ikinci yine İstanbuldan Atineas oldu.

110 MANALI: Birinci İstanbuldan Vasfi 16.5/10, ikinci İstanbuldan Yavru geldiler.

4 X 400 BAYRAK: Bu müsabaka yalnız İstanbul takımları arasında oldu. İstanbul beyaz takımı (Zare, Füzuran, Recep, Melih) birinciliği kazandı.

800 METRE: Üç müsabık girdi. İstanbuldan Recep birinci 2.2.1/10, Ankara'dan Nuri ikinci oldu.

ÇİRT: İstanbuldan Melih 52 metre ile birinci, yine İstanbuldan Ali ikinci oldu.

YUNAN DISKİ: Birinci İstanbuldan Arat 36.84, ikinci İstanbuldan Hayri.

UZUN ATLAMA: Birinci İstanbuldan

Muzaffer 6.66, ikinci Ankara'dan Ömer oldu.

Müsabakalara bugün devam edilecek ve nihayetlendirilecektir.

İzmirde Ankaralılar İzmirliileri Mağlûp Etti

İzmir, 2 (TAN) — Fuar kupası maçlarına bugün başlandı. Ankara, İzmirli 5 — 2 mağlûp etti. Yarın Ankara - İstanbul takımları karşılaşacaklardır.

Yeni sinema yılı

Türk filmlerinin zafer yıldır.

İPEK SINEMASI

Pek yakında yeni sinema mevsimine başlıyor.

İpek sineması, her hafta en az bir film gösterdiği büyük rağbetten cesaret alarak bu sene programında kendi san'atkarlarımızın çevirdiği hakiki türkçe filmlere büyük bir yer ayırmıştır.

Kıymetli sanatçılarımızdan Hazım, Vasfi, Feriha Teyfik, Halide, Mahmudun çevirdiği TOSUNPAŞA, Ertuğrul Muhsin'in baş rolü temsil ettiği ŞEHVET KURBANİ; MÜNİR NUREDDİN, HAZİM, FERİHA TEYFİK, HALİDE ve MUAMMERİN çevirdikleri (ALLAHIN CENNETİ) ve gene kıymetli Şehir Tiyatrosu san'atkarlarımızın hazırlamakta oldukları (KAHVECİ GÜZEL) İpek sinemasının bu sene göstereceği filmlerin başında gelmektedir.

Bu filmlerden başka İpek sineması bu mevsim göstereceği filmlerin hemen hemen dörtte üçünü türkçeye çevirmeğe karar vermiş bulunmaktadır. Bu filmlerin ismi şimdiden ilân edilmektedir:

"LEYLÂ ile MECNUN", "TARZAN'ın OĞLU", "LOREL HARDY KODESDE", "ÜÇ AHBAP ÇAVUŞLAR SİRKE", "DEMİR KAP", "ÇÖL KIZI", "BAĞDAT HIRSIZI", "GÖNÜLLÜ KAHRAMAN", "MARİ ANTUVALET", "LOREL HARDY FİL DOKTORU", bu senenin yeni keşfi 3 Palavracılar, 3 silâhşörler, üç palavracılar kat yarışlarında, lekeli kadın bu mevsim göreceğimiz en güzel türkçe sözlü filmlerdendir.

Bunlardan maada Amerikan, Metro Goldvin Mayer, Foks, Unaytet ve Paramount şirketlerinin en son filmleri arasından seçilen HÜCUM, SERİ KRAL, SEVİMLİ HAYDUT, PROFESÖR SAKIN, KANATLI İNSANLAR, DENİZALTI AVCI GEMİSİ filmleri de tabii renkli ve Fransızca olarak göreceğimiz büyük şaheserlerdendir.

Bugün İPEK Sinemasında

Şanlı Ordumuzun Trakya Manevraları

Dikkat: Hakiki sesli ve Türkçe sözlü 1000 metrelik

Ayrıca programda:

Büyük Vals ve Newyorku Tifteten Adam

Bugün SAKARYA Sinemasında

DOROTHY LAMOUR'un

en güzel filmi

Ormanlar Perisi

İlâveten şayanı hayret

Gangsterin Karısı

Hareketli ve kuvvetli bir film.

ve TRAKYA MANEVRALARI

3 Eylül 1939

TAN

ABONE BEDELİ

Türkiye Enebl

1400 Kr.	1 Sene	2800 Kr.
750 "	6 Ay	1500 "
400 "	3 Ay	800 "
150 "	1 Ay	300 "

Milletlerarası posta itihadına dahil olmaları memleketler için abone bedeli müddet sırasıyla 30, 16, 9, 3,5 liradır. Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur. Cevap için mektuplara 10 kuruşluk pul ilâvesi lâzımdır.

GÜNÜN MESELELERİ

Tek Başına Kalan Almanya

Yazan: M. Zekeriya SERTEL

Senelerdenberi etrafa savurduğu küfürlerle, zaman zaman şu veya bu millete yaptığı tehditlerle, ve bilhassa cihana hâkim olmak hırslını meydana vurmakla bütün dünyanın husumetini kazanan Almanya bugün tek başınadır.

Bütün diplomatik faaliyetlerine, bütün tazyiklerine, bütün propagandalarına rağmen ne büyük devletlerden birini, ne Balkan devletlerini, ne de Tuna devletlerini kendi lehine kazanabilmiştir. Her an istilâ tehlikesine maruz olmalarına rağmen Macaristan ve Yugoslavya bile Almanya ile beraber yürümemiştir.

Hattâ dostu, müttefiki, ideoloji ve ihtiras arkadaşı İtalya bile Almanyanın bu yeni istilâ hareketine iştirak etmemiştir.

Bu suretle Almanya bütün bir medeni dünyanın ortasında silâhi elinde tek başına ve yarıyalı kalmıştır.

Yalnız bu misal, bütün dünyanın Almanya hakkında verdiği hükmü göstermeğe kâfidir.

Fakat burada İtalyanın müttefikine yardım etmek istememesi, ve herhangi bir harp hareketine iştirak etmemeye karar vermesi, üzerinde durulması lâzım gelen bir meseledir.

Mussolini niçin Hitleri yarıda bırakmıştır?

Bu sualın cevabını araştırmak faydasız olmasa gerektir.

Ötedenberi Mussolini'nin umumi bir harbe muhalif olduğu rivayet olunur. Hattâ son zamanlarda Hitlerle mütemadiyen sükûn tavsiye ettiği, Danzig için İtalyanın bir harbe sürüklenmeyeceğini bildirdiği söylenir. İtalyan kraliye İtalyan halkının da bir harbe sürüklenmek istemedikleri şayidir.

Acaba Mussolini bundan dolayı mı Hitlerin arkasından gitmemiş, müttefikini bu büyük macerada yalnız bırakmıştır?

Bu ihtimal çok zayıftır. Çünkü İtalyanın da hallini istediği birçok dâvalar vardır. Yarın Hitler de İtalyaya bu dâvalarını müdafaada yardım etmekten istinkâf edebilir. Bu takdirde İtalyanın bütün müddeiyatından vazgeçtiğini kabul etmek icap eder. Senelerdenberi İtalyan milletini bu iddialar peşinde sürükleyen Mussolininin birdenbire bütün dâvalarından vazgeçtiğini zannetmek hata olur.

Bizce İtalyanın bu defaki sulhü-yane hareketini şu şekilde izah etmek daha mantıklı olur:

Hitler Polonyaya umumi bir harbe girmek niyetiyle tecavüz etmemiştir. Hitlerin hedefi Danzig ve koridoru işgal ederek bir emrivâki yapmak ve o vakte kadar harbe girmekte tereddüt edeceğini zannettiği garp devletleriyle müzakereye girişmektir. Bu müzakere kapısını da yeni bir tavassut teklifi ile Mussolini açabilir. İtalyan Başvekilinin böyle bir tavassut teklifi yapabilmesi için fiilen harbe girmemiş olması lâzımdır. Bu suretle hem harp koridoru ve Danzig'e inhisar eden mahallî bir harp olarak kalacak, hem Almanya muradına ermiş olacaktır. Mussolininin Fransaya sulh için tavassut teklifi yaptığı rivayeti de bu ihtimali kuvvetlendirmektedir.

Mussolininin harp hareketine girişmekten iktinap etmesinin bir sebebi de garp devletlerinin kararlarını geciktirmek, ve plânlarını bozmak istemek olabilir. Çünkü İtalya bilirdi ki garp devletleri harbe girdikleri andan itibaren evvelâ İtalyaya hü-

HAFTANIN MUSAHABESİ

SABIR TAŞI BİLE DAYANMAZDI!

Yazan: Refik Halid

Henderson geldi, Henderson gitti.

Henderson getirdi, Henderson götürdü.

Bunları "fütürist", bir şiir sanmayınız; şekil itibariyle, ayrıca vezinsiz, kafiyesiz, mânasız olduğu için de pek benzemekle beraber değildir; geçirdiğimiz heyecanlı haftanın dört cümlede bir hulâsasıdır. Henderson havada mekik dokudu, biz yerde dokuz doğurduk.

Harp mi? Sulh mü?

Hangisi olacaksa olsa da yürek-teki şu ıvıl ıvıl kıvrınma bitse dediğim dakikalar çoktu. Bazan başka bir şeye daldığım oluyordu; fakat, çok geçmeden, birdenbire silkinliyordum:

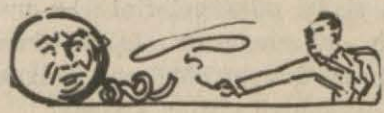

— Aman, diyordum, Hendersondan ne haber? Henderson ne yaptı?

Ümitler hep onda idi; gözler şimal denizini tepeden aşır aşır bir Londrada, bir Berlinde yere konan tayyarede idi. Yıldızlardan ahkâm çıkaran eski milletler gibi kâhin, müneccim kesilmişti; gök yüzünü bekliyor, sulhün kudret helvası gibi gökten inmesine hazırlanıyordu.

Kelebek kanatlı, lepiska saçlı, başında zeytin dalı o güzelim sulh perisinin yerine sırmı bedenli, kabuğundan sıyrılmış Hindistan cevizi kafalı, dişlek ve yaşlı bir diplomat geçmişti; bir Hitlerle konuşuyor, bir Chamberlain'e başvuruyor, eli şemsiyeliyi bırakıp eli bayraklıya yetişiyordu; bir tehdit mektubu getiriyor, bir insan davetnamesi götürüyordu. Yirminci asır sulh meşalesinin kanadı tayyare idi, Zeytin dalı da şemsiye...

Melodram piyeslerde ve Amerikan filmlerinde bir cinayet işlenmeden önünü almya koşan polisi seyrediyor gibi haykırıyorduk: — Yetiş Henderson!

Ömrü billah ne adını işittiğim, ne de işiteceğimi aklmdan geçirdiğim bu dili dilime,

limdan geçirdiğim bu dili dilime, dini dinime uymaz geçkin diplomat, yirmi yaşının aşkıyla sanki mahubemdi, ismi aklmdan çıkmıyordu. İkide bir tekrarlıyorum, boş kâğıtlara yazıyor, süslüyor, markasını çiziyordum. Tuhafı, ahenkli ve zarif te buluyordum, bir uğurluluk hissediyordum. Ciano'da bu yoktu. Gebbels te hiç, Göring'te asla! Görüyorsunuz a, âşap bozukluğundan isimlerden bile mâna çıkarmıya, hayır ummıya veya şer tevehhümüne kalkışmakta idim. Sinir harbinin ilk yaralı düşenlerinden biri, galiba, ben idim.

Bekleme azabı, cehennem azabı... Yüreğimin içinde, aç karnına

cum edeceklerdir. Hitler Polonyadaki işini bitirinceye kadar garp devletlerini katı bir hareketten alıkoymak, İtalyanın çok işine gelir. Bu sebeple, Hitlerin muvafakati ile harbe girmek hareketini tehir etmiş olabilir.

Maamafih hergün yeni bir sürprizle karşılaştığımız ve İtalyanın Cihan Harbindeki hareketini de bildiğimiz için, bu defa da İtalyanın müttefikini yarıda bırakması ihtimali tamamen gayri varid sayılamaz.

Yakın hâdiseler bu ihtimallerden hangisinin kuvvetli olduğunu göstermektedir. Bugün muhakkak olan şey, Almanyanın bu büyük badirede yarıyalı kalışdır.

yarım kilo bal yemiş, üstüne de sinâmekli şerbeti içmiş gibi bir ezginlik vardı. Haniya bir salıncak, kolan vururken, son hızıyla aşağıya doğru indiği sırada insanın böğründen ılık ılık bir şeyler kayar, bir gıcıklayıcı boşalış, çok lüylü bir kadife üzerinden yuvarlanış duyarsınız, hay diye bağur-maktan kendinizi alıkoymazsınız, hep o halde, o yüreği ağzına geliş vaziyetinde idim. Sanki kalbimin yerinde bir cıva yuvarlağı peyda olmuştu; yassılana uzana, bir teviye hareket halinde sağa sola, ileriye geriye seğirtiyor; yahut fennos içine düşmüş bir pervane gibi muttasıl çrpiniyor, kanat çrpiniyordu. Daima bir bayılma başlangıcı ile ayılma sonu arasındaydım. Sinir nöbeti geçiren kadın tabiriyle söylüyeyim: Bütün vücudum dayak yemiş gibi kırılıyordu!

Sünnet gününe hazırlanan çocuk, imtihan sırası gelmiş talebe, sevgilisini gözliyen âşık, borç para almya giden müflis ne halde ise öyle idim; yüreğim kâh trampet çalıyor, kâh hamam taşına düşmüş sabun kalıbı gibi kayıp gidiyordu; el yordamıyla bulmıya çalışıyordum.

Sulh mü? Harp mi? Kimden anlarsın, kim biliyor ki...

Bu üzücü, ezici, mantık bozup iz'an körletici halet içinde yapmadıklarımı yapmıya, zevk almamaklarımı aramıya başlamıştım. Meselâ, tramvayda, yanındakinin gazetesine göz atıyordum; yazıldığı, doldurulduğu yerlerden henüz çıktığı, bütün havadisleri yerinden öğrendiğim halde yine ilk sayfalarındaki kocaman başlıklardan medet umuyordum. Ankara radyosundan bile, havadis boyu hergün beş dakika kısalmış hemen hemen başlamasıyla bitmesi bir olmasına rağmen haber bekliyordum. Alış veriş ettiğim dükkân-

cuların dünya ahvalı hakkında fikirlerini sormak arzusuna kapılmaklığıma ne buyuruyorsunuz? Geçen gün, ikinci kadehte garsonun harp ve sulh ihtimalleri için ne düşündüğünü öğrenmiye kalkışacaktım, kendimi güç zaptettim. İdarehanede bütün ajans telgraflarını okuyup her dilden dünya radyolarının tercümesini de dinledikten sonra geç vakit eve malûmatla yüklü döndüğüm zaman karşıma çıkan ümmî kapıcı bana mühim bir haber veya fikir verecek gibi görünüyordu; âdetâ, suratına "ey, söyle, bildiğin nedir?", mânasında acap ve hatalı bir bakışla bakıyordum; sonra aklımlı toplayınca bu münasibetsizliğimden utandığımı duyuyordum. Bekleyiş psikolojisini iyice etüt ettim: Mantıksızlık.

Ya havaların biçimsizliğine ne diyeyim; Gökyüzü gazete sayfalarına benzemişti. Bir taraftan bulut, sağnak, şimşek ve yıldırım... Bunlar askeri hazırlıkları bildiren harp sütünü! Öte taraftan güneş, mavi bir sema, pırıltılı yıldızlar... Onlar da siyasi müzakereler sütünü! Zaten gazete okuyanlar ve radyo dinleyenler bir:

— Oh!

Çekiyorlardı, Hendersonun Berlin gittiğini öğrenince... Bir:

— Vah!

Diye inliyordlardı, Avrupadaki seferberlik emirlerini işitince... "Oh, ile "Vah, arasında bir kararsız hayat. Buna can mı dayanırdı? Sabır taşı olsa catlar, yarılırdı

Derken bir sabah radyoda, avaz avaza birinin gürlediğini, hoparlörün titrediğini duyduk; kızılca kıyamet koptu dedik. Henderson sulh tayyaresi kanadından vurulup düşmüştü; aynı zamanda şemsiye sulh timsali olmak saadetine de erememişti. Harp!

Hitler, Polonya için Neler Söylemişti ?

Hitler, 26 İkincikânun 1935 de Polonya için şöyle demişti:

— Pek müsait bir zamanda, tarihin en büyük hatalarından birini, yani iki komşu millet arasında, ananevi husumetin mevcut bulunduğuna kanaatini tashih ettik!"

★

21 Mayıs 1935 de

— Bu anlaşma (yani 1934 de yapılan Almanya - Polonya anlaşması) Almanlar tarafından son-suz bir sevinçle mevkii fiile vazolunacaktır. Alman milleti, bu anlaşmanın ebedi olmasını temennî eder!"

★

7 Mart 1936 da:

— Nasyonal sosyalist hükümetinin, harici siyasetindeki tarzı hareketinin, bütün Alman milleti tarafından lâykile anlaşılmasını isterim: Vâkıâ, Polonyanın denize mahreci, Reiche arazisinden geçiyor. Fakat buna rağmen, biz, 33 milyonluk koskoca bir milletin,

denize çıkmak için istediği yolu vermekten imtina edemeyiz."

★

20 Şubat 1938 de:

— Milletler arasında, inkâr olunamayacak tarihi haklar ve hakikatler mevcuttur. Alman milleti, 33 milyonluk bir milletin, denize çıkmak arzusunun yerine getirmemeyi bir cinnet sayar.

Cemiyeti Akvamın, Danzig'i, Avrupa için bir keşmekeş ocağı olarak kullanmaktan vazgeçişindenberi, Danzig, sulhü tehdit edici mahiyetini tamamen kaybetmiş bulunmaktadır.

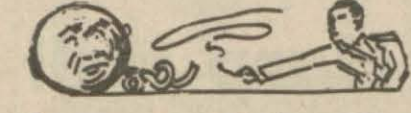
Polonya, Danzig'deki Almanların hukukunu, Almanlar da, Polonyanın hakkını tanıyor.

Danzig meselesinin konuşulmasıyla başlayan anlaşma, bugün, iki memleket arasındaki dostane münasebatı zehirliyeblecek bütün engelleri ortadan kaldırmış bulunmaktadır."

★

26 Eylül 1938 de:

— On sene müddetle muteber

Aman susunuz, Akvam Cemiyeti haber almasın, haber alıp rahatsız olmasın, uykusundan uyanmasın.

Şimdi Cenevre sarayında, pancurlar ve perdeler iniktir, koridorlar, Danzig Koridoru hilâfına, sessiz, loş ve boşdur. İçtima salonlarında sinek uçmuyor, kalemlerde yazı makineleri kutularına girmiş, çıt olmuyor. Orada öyle bir sulh, selâmet, huzur hüküm sürüyor ki zevkine paha biçilemez, misline bugün dünyanın hiç bir resmi dairesinde rastgelinemez. Her tarafta, bütün cihanın nezâret, vekâlet, meclis, meşveret binalarında telgraflar alınıp nutuklar verilirken, radyolar bağırıp otomobiller gidip gelirken, herkes çalışır, didirir, uğraşır, ter dökerken ve budutlarda kan dökülürken Akvam Sarayında cinler top oynuyor ve periler boy gezdiriyor. Parkında hoş bir sonbahar olmaktadır; sararmış yapraklar aheste aheste, büyük bir huzurla berrak sulara serpiyor; havuzlarında kuşlar sakın sakın dolaşıyor; krizantemler melûl melûl açılıyor ve sulh güvercinleri mermir balkonlarda ağız ağıza muhabbete dalyor ve tatlı tatlı gurluyor. Dem çeken bülbülleri eksik!

Bir zamanlar bütün ümitleri bağladığımız bu saray artık bütün unutulmuştur; ona son mü-racaatı Habeş İmparatoru yapmıştı; Avusturya kale almadı; Çekoslovakya zahmete lüzum görmedi; Kral Zogo hatıra bile getirmedi.

Aman susalım, mışıl mışıl uyu-yor.

Mirasyedi çocuğun uykusu başına sıçramasın!

Uyanırsa Polonyanın da büsbütün hâpi yuttuğu gündür. Zira artık hepsini kurtaracak olan Cenevre sarayındaki talâkat yarışı değil, zafere dayanan kahramanlar barışıdır.

GÖRÜŞLER

Harbin Mesuliyetini Yüklenen Tek Adam

Yazan: Sabiha Zekeriya Sertel

İngiliz Başvekilli Chamberlain, son söylediği nutukta, Hitleri, harbin mesuliyetini yüklenen tek adam sıfatıyla andı. Tek adamın omuzuna yüklendiği mesuliyetin azametini gözümüzün önüne getirdiğimiz zaman, bu mesuliyetin yükü altında çökmeyecek bir Hergül omuzu tasavvur etmemize imkân yoktur.

Umumi Harpte ölen yirmi milyon insanın mesuliyeti derece derece milletlerin omuzuna yüklenmişti. Müverrihler mesulü münakaşa için ciltlerle yazılar yazdılar... Fakat ne çıkar, beşeriyet en zinde unsurlarının en güdülerini, kaybetmedi mi? Tekâmül, katedeği merhalelerin basamaklarını ters yüzü inerek geriye döndü mü? İnsanlara mesut bir vatan, ileri bir medeniyet kurmak için yapılan mamûreler bir harabeye dönmedi mi?... Geldiğimiz yere bir daha yaklaşabilmek için beşer ömrünün daha yirmi senesini feda etmedik mi?

Şimdi ikinci bir harbe girerken, bu harbin ne kadar süreceğini, kaç milyon insanın hayatına mal olacağını, mamûr şehirlerden kaçının harabeye döneceğini bilemeyiz. Fakat Habeş, İspanya, Çin harplerinden aldığımız derslerle bütün insani temâüllerden, devletler hukuku kaidelerinden uzak bir harbe girdiğimizi biliyoruz. İspanyada tayyarelerin serresi kursunlarla yüzü gözü paramparça olan, beyinleri kafataslarından dökülen çocukların, Habeşis tında zehirli gazlarla vücudü bir etle iskelet kalan zencilerin, Çinde diri diri ateşte yakılan esirlerin kanı daha kurumadı. Bugün Polonya semalarından açık şehirleri bombalayan kursunlar, bu kurbanların âdeline kim bilir daha ne zengin adetler ilâve edecek...

Harbin sonunda harp meydanlarında terkedeceğimiz milyonlar insanın kanı, ülkelere ağaç yerine dikilecek mezarlar, âbidelerin, mamûrelerin yanmış, yıkılmış, dışları sırtmış birer acüze gibi insanlığın yüzüne tüküren korkunç manzarası, bu hesabı mesulünden soran müzatriplerin feryadı, mesul tek adamı belki büyük mesuliyetinin karanlık dehlizinde gözlerden saklıyacaktır.

Fakat insanlık tek adamın tahakkümünden ne zaman kurtulacak?... Milletlerin tek adamın elinde oyuncak gibi kırılması, milletlerin şimdiye kadar arkasından koştuğu hürriyet, demokrasi, insanlık gibi düstur-ların tek adamı devirip, halkın malı olacağı güne ne zaman yaklaşacak? Eğer bu harbin sonunda bu güneşli yola çıkarsak, bu kanı tek adama helâl edelim.

Aydın Mahallî İdareler Müfettişliği

Aydın (TAN) — Köy odalarıyla belediyeleri ve hususi muhasebeleri teftiş salâhiyetini haiz olarak geçen sene ihdas edilen Aydın mahallî idareler müfettişliğine, Maliye Vekâleti müfettişlerinden Refet Şahın tayin edilmiş ve gelmiştir.

Ürgüpte Baraj Yapılacak

Ürküpten bildiriliyor: Ziraat işlerine kâfi gelmiyen su ihtiyacını temin etmek için, Niğde'den gelen mühendisler, Mustafapaşa köyündeki yeni değirmen civarında bir baraj yapılabileceğini tesbit etmişlerdir. Mühendisler raporlarını Nafla Vekâletine vereceklerdir.

Bir Katil Mahkûm Oldu

Afyon (TAN) — Merkez kırıathanesinde Fehim isminde bir mahalî öldüren Ali 10 sene ağır hapse mahkûm olmuştur.

Ordu Parti Reisliği

Ordu (TAN) — C. H. Partisi reisliğine, doktor Zeki Mesut Sezer seçilmiştir.

Hitler Ultimatomu Bugün Cevap Vermezse İngiltere ve Fransa Herbedecekler

(Başı 1 incide)

İnî ve bu vâdide mesai sarfettiğini söylemiş ve İtalyanın bu teşebbüsünü takdir ile karşıladıklarını, fakat İngilterenin muhasamat durmadan hiç bir konferansa giremeyeceğini, muhasamat durmaz ve Almanyaya, Lehistan topraklarından çekilmezse İngilterenin harbe gireceğini bildirmiş ve daha sonra beyanatına şu şekilde devam etmiştir:

“— Hali hazırda Fransa ile yaptığımız istişareler son demarşımıza bir müddet tayini üzerinde cereyan etmektedir. Bu müddet tayin edildikten sonra derhal Almanyaya bildirilecektir. Bize göre Almanyaya Lehistan topraklarından çekilmez ve muhasamatı durdurursa taarruzu vuku bulmamış saymak ve iki taraf arasında müzakereler açmak mümkündür. Şayet Lehistan ve Almanyaya hükümetleri bu konuşmalara başkalarının da iştirakini arzu ederlerse İngiltere hükümeti buna da muvafakat eder...”

"İlhakı Tanımıyoruz.."

Lord Halifax, daha sonra son hükümleri izah ederek:

“— Danzigteki Förster Danzige ait beynelmilel statüyü ilga ve Danzigi Almanyaya ilhak ettiğini ilân etmiştir. Biz bu ilhakı tanımıyoruz. Almanyanın tek başına bu ilhakı kabul etmesi de gayrimeşru bir hareket teşkil eder. Danzig meselesi ancak müzakerelerle hallolunabilir.” demiştir.

Lordlar Kamarası, yarın öğleyin toplanmak üzere dağılmıştır.

Avam Kamarasında Mister Chamberlain, mümasil beyanatta bulunuktan sonra muhalefet liderleri söz söylemişlerdir. Amele lideri Green Wood demiştir ki:

“— Meselenin süratle halli lâzımdır. Tam birlik dairesinde Fransa ile birlikte faaliyete geçmeli ve tecavüzü durdurmalıyız...”

Liberaller namına Arşibeld Sinkler:

“— Taarruz vuku bulmuştur. Vazifemiz otomatik bir surette harekete geçerek Lehistanı yardım etmektir. Teahhur belki de haklı bir takım sebeplerden ileri gelmiştir. Alman orduları ise bilâteahhur istilâ hareketine ve şehirleri bombardıman etmeye devam ediyorlar” demiştir.

Katî Bir Mühlet

Başvekil, bunun üzerine şu beyanatta bulunmuştur:

“— Karşılaştığımız müşkülât bir dereceye kadar muhabere yüzünden ileri geliyor. Muhaberelele telefonla yapıyoruz. Bu akşamki beyanattımdan herhangi bir vehile en ehemmiyetsiz zaaf nişanesi sezindiniz bunun hiçbir şekilde aslı olmadığını temin ederim. Fransa ile yaptığımız istişarelerin hedefi Almanyadan katî cevap almak için en kısa mühleti vermektir. Birkâç saat içinde Fransa ile bu bahsi intaç edeceğimizi temin ederim. Yarın öğle üzeri toplanacak olan meclise en sarîh beyanatta bulunabileceğimi umuyorum. Yaptığımız iş her ciddi vesileden istifade ederek büyük felâkete karşı gelmek ve muvaffakiyet vaad eden teşebbüslere muzaheret etmektir. Yarın size vereceğim cevap, katî olacaktır. Karşınızda tam emniyetle konuştuğuma itimat edebilirsiniz.”

Bunun üzerine müstakil amele mebusu Maxton şu sözleri söylemiştir:

“— Hükümet yarın bomba sağnağını durdurursa en büyük muvaffakiyetlerden birini kazanmış olur. Bu harbin durdurulması en büyük bir muvaffakiyettir. Fakat harp henüz durmamıştır. Fransa ile beraber yürüyeceğimizi söyleyip duruyoruz. Gayet doğru. Fakat biz taahhütlerimizdi doğrudan doğruya Lehistanı verdik. Harp kırk saattenberi devam ediyor ve 24 saatir Almanyaya bize cevap vermemiştir. Bütün millet sinir içinde son kararı bekliyor.”

Meclisin yarın saat 12 de Başve-

Holanda Harp Hali İlân Etti

Yedi Devlet de Bîtarafklarını İlân Ettiler

Londra, 2 (Hususî) — Bütün Hollandada haliharp ilân edilmiştir. Askeri makamlara alelade zamanlarda, sivil makamlara ait olan bazı salâhiyetler verilmiştir.

İşveç hükümeti de müdafaa tedbirlerini takviye edici tertibat almakta olup bir kısım ihtiyatları silâh altına çağırma karar vermiştir. Kanadadan bildirildiğine göre, hükümet icabında parlamentodan müsaade almadan derhal harekete geçmek için evvelce aldığı salâhiyetleri istimalle karar vermiştir. Bu arada milis kütatille hava ve deniz kuvvetleri seferber edilmiştir. İngiltere ve Fransaaya iptidai madde ve mühimmat yetiştirmek üzere tedbir almaya başlamıştır. Kanada tam mânasile İngiltere ile teşriki mesai edecektir.

Londra, 2 (Hususî) — Litvanya, Estonya, Portekiz, Finlandiya, İşveç, Norveç ve İzlanda hükümetleri birer beyanname nesrederek herkeşe karşı bîtaraf kalacaklarını ilân etmişlerdir.

Sofyadan bildirildiğine göre Bulgar hükümeti de Bulgar gazetecilerini çağırarak tam bir bîtaraflık dairesinde hareket etmeleri hakkında kendilerine tâlimat vermiştir.

Polonyadaki Almanların diplomatik ve konsolosluk menfaatlerini himayeyi Holanda hükümeti deruh-te etmiştir.

kili dinlemek üzere toplanması kararlaştırılmıştır. Meclis bundan başka hükümetin hazırladığı birçok kanun lâihalarını da müzakere ve in-taç edecektir.

Lordlar Kamarası, bugünkü toplantısında askerî mükellefiyet ve ordu tahsisatı kanunlarını da kabul etmiştir.

Fransanın Kararı

Paris, 2 (Hususî) — Bugün Fransız meclisi toplanmış ve meclis reisi Herriot'un millî vahdeti teşvik eden nutku ile Daladier'nin vaziyet hakkında söylediği nutku dinlemiştir. Daladier, İtalya hükümetinin sulhu korumak için vuku bulan teşebbüsünden bahsederek bu mesaiyi takdir ettikten sonra hür milletlerin Lehistanı yardım edeceğini ve taahhütlerini ifa edeceğini söylemiş, daha sonra sözlerine şöylece devam etmiştir:

“— Almanyaya bir takım millî metâlip ile sulhu tehlikeye koymuştur. Fransa ve İngiltere dost bir millet istilâya uğramasına lâkayt kalamazlar. Bu harp bir Leh - Alman harbi değildir. Tabakküm harbidir. Fransa bu vaziyet karşısında bütün taahhütlerini ifa edecektir. Ve Lehistanın en feci ve en ezici taarruzdan kurtulmasına çalışacaktır.”

Daladier, daha sonra İngiliz ve Fransız demarşından bahsederek bu demarşe henüz cevap alınmadığını, fakat Fransanın bilâ tereddüt bütün taahhütlerini ifa edeceğini tekrarlamıştır.

Daladier, nutkunu bitirirken şöyle demiştir:

“Fransız milletine ve bütün milletlere bir sual soruyorum: Almanyanın Avusturyaya, Çekoslovakya ve Polonyaya verdiği garantilerin tanınmamasından sonra, çiğnenmesinden sonra Alsas Lorenimiz için verilen garantinin ne kıymeti vardır? Hiçbir Fransızın kalbinde Alman milletine karşı kin yoktur. Fakat bütün Fransız milleti vazifesini yapmaya hazırdır. Çünkü her Fransız biliyor ki, bizzat tehlikede olan Fransa-

nın mevcudiyeti için çarpışacaktır.. Fransız âyan meclisi, hükümetin istediği harp kredisini kabul etmiştir. Kredi 400 milyon İngiliz lirasını bulmaktadır.

Başvekil Daladier, bu sabah General Gamelin ve Herriot ile görüşmüştür.

Resmî gazetede çıkan bir kararnamede 10 ve 20 franklık gümüş paralarla nikel beş franklıklardan hangilerinin tedavülünden kaldırılacağı bildirilmekte ve 5, 10, ve 20 franklık kâğıt paralar çıkarması için Fransız Bankasına mezuhiyet verilmektedir.

Paristeki Vaziyet

Paris, büyük bir sükûnet ve vekar manzarası arz etmektedir. Vaziyetin feci olmasına rağmen, Paris şehrinin manzarası değişmemiştir. Parisliler, tam bir sükûnet muhafaza etmektedirler. Seferberliğin ilânına dair olan beyaz afişler önünde toplanan halk, sükûneti muhafaza etmektedir. Şehirde münakalat, eski faaliyetini kaybetmiştir. Parisliler elde kalmış olan bir kaç taksi otomobili kullanmaktadır. Sokaklarda üniforma giymiş olan eşhasın geçtiği görünmekte ve bütün kahvelerde ve lokantalarda bu gibi kimselere tedâf edilmektedir. Kahve ve lokantalar müstahdemini, ancak servis ifa etmeye yetişecek miktara indirilmiştir.

Şimendifer istasyonlarında halk kütelleri birikmektedir. Ancak, pek sarîh olan ilânlar, yolcuları hangi trenlere bineceklerini göstermekte ve bu trenlere doğru sevk etmektedir. Yolcuların peronlara ve gişelere gitmelerini temin için inzibat tedbirleri alınmıştır. Münakalatı nezaret memuru olan ajanlar, Kepî'lerini muhafaza etmektedirler. Ancak, kollarında kendilerine verilmiş olan miğferler bulunmaktadır.

Nezaretlerin kapılarında muhafızlar daha şimdiden harp elbiselerini giymişlerdir. Yalnız bazı sathî tedâlat yapılmıştır. Normal hayat devam eder görünmektedir ve hiçbir yerde endişe ve ümitsizlik alâimi görülmemektedir. Heyecan alâimi, yalnız seferber edilenlerin karılarına, ayn ve babalarına ve çocuklarına veda ederken öpüşmeleri esnasında görülmektedir.

İtalyanın Teklifi

Paris, 2 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, diğer hükûmetlere olduğu gibi Fransa hükûmetine de perşembe günü İtalya hükûmetinin bir teklifi tevdi edilmiştir. İtalya Avrupa ihtilâflarının halli için tavassutla bulunmağı teklif etmektedir.

Fransa hükümeti İtalyan teklifini tetkik ettikten sonra bu teklifi kabul etmiştir.

Roma, 2 (A.A.) — Bugün, Kral, San - Rossore sayfiyesinden Roma'ya dönmüş ve derhal B. Mussoliniyi kabul etmiştir. B. Mussolini Krala siyasî vaziyet hakkında izahat vermiştir.

Times gazetesinin Roma muhabirinin bildirdiğine göre, İtalyanın bîtaraf kalacağına dair verdiği karar ile Hitlerin bu husustaki telgrafı muhtelif şekillerde tefsir edilmektedir.

Müfessirlerin büyük bir kısmı İtalyanın bu beyanatı ile usulü dairesinde bîtaraflığını ilân etmiş olduğu ve bunun Fransa ile İngilterenin Almanyaya karşı muhasamata başlamalarına mâni olmadığı kanaatini izhar etmektedirler. Böyle olması icap eder, çünkü İtalya İngiltere ve Fransanın noktaî nazarını bildiği halde ve İngiliz parlamentosunun içtimadan evvel kararını vermiş bulunmaktadır. Şu halde İtalyanın demokrasilerin taarruzuna uğradığı takdirde Almanyanın yanbaşında harbe girişimeyeceği tahmin edilebilir. Kaldı ki, diplomasi mahafilinde demokrasilerin İtalyaya tecavüz etmeleri hesap haricinde tutulmaktadır.

Harp Şiddetlendi Alman Tayyareleri Varşovayı Dün Birkaç Defa Bombaladılar

(Başı 1 incide)

ni ve Krakow tûnelini bombardıman etmişlerdir. Alman tayyareleri, aynı zamanda Psodno, Trzebinia, Gdinya, Tomaszow ve Kattowice'i de bombardıman etmişlerdir. Ad-gročno Trsin'de şehri tahliye etmekte olan sivil ahali, bombardımana maruz kalmıştır. Bir çok ölü ve yaralı vardır. Podlaska, Biala'da kili-seler hasara uğramıştır.

Müşahitlerin ifadesine göre dün Varşovanın şark mahallelerine taarruz eden muhtelif filolardaki tayyarelerin adedi 41 idi. Alman tayyarelerine karşı harekete geçen hava bataryalarının ateşi o kadar müessir olmuştur ki, tayyareler pek yüksekte uçmak mecburiyetinde kalmışlardır. Alman tayyarelerinden biri birden-bire alçalarak pek yakından, infilâk kuvvetleri büyük olan altı bomba ile birkaç yangın bombası atmıştır. Bombaların arsılara düştüğü anlaşılmıştır.

Yapılan seri tahkikat neticesinde Varşovanın bombardımandan müteessir olmadığı anlaşılmıştır.

Şehirde her şey normaldir. Dört Alman tayyarecisi mucize kabilinden kurtulmuştur. Bunların tayyareleri ateş alarak yere düşmüştür. Tayyarecilerden ikisi paraşütle atılarak canlarını kurtarmışlardır. Diğerleri de ölmüştür.

Dünkü Muharebeler

Londra, 2 (Hususî) — Alman kargâhı tarafından verilen tebliğlere göre, Alman askerleri yeni ve seri muvaffakiyetler kazanmışlar, yukarı Silezyada 30 kilometre, daha şimalde 15 kilometre ilerlemişler, Leh hududu ile Lutz arasındaki Şirac şehri etrafında şiddetli muharebeler vuku bulmaktadır.

Bugün Varşova da birkaç kere bombardıman edilmiş, akşam 17 de 20 Alman tayyaresi teker, teker üçer üçer şehre hücum etmişler, fakat avcı tayyareleri tarafından karşılanarak şiddetli bir muharebe vuku bulmuştur. Netice henüz malûm değildir.

Lehistanın Londra sefareti, neşrettiği tebliğde şiddetli muharebelerin bütün cephe boyunca devam ettiğini ve Lehilerin muannidane mukavemet gösterdiklerini, en şiddetli muharebelerin Teşen ve Soha, Lulz civarında cereyan ettiğini bildirmiştir. Almanlar koridoru cenup hududundan kesmek üzere uğraşmaktadır.

10 Ölü, 25 Yaralı

Diğer bir Varşova telgrafında da şöyle deniyor:

“Dün sabaktan itibaren ikişer saat fasıla ile Varşova üzerine yedi tayyare hücumu yapılmıştır.

Alman tayyareleri birçoğu en büyük çapta olmak üzere yüzden fazla bomba atmışlardır. Bombardıman bilhassa civar mahallelerde ve Siekeri varuşunda şiddetli olmuştur. Varşovada ölenlerin miktarı 10, yaralıların miktarı 25 dir.

Bugün de saat 15,20 den 17,40 a kadar birbirini ardına bir çok Alman hava kuvvetleri Varşovaya hücumlar yapmıştır. Ölenlerin miktarı ile hasarın yekünü henüz tesbit edilmemiştir.

Saat 20,30 a doğru Alman tayyareleri Varşova üzerine bugün sekizinci defa olarak yeni bir hücum yapmıştır.

Başkumandanlık Tebliği

Bugünkü muharebeler hakkında Leh başkumandanlığı Genel Kurmayının 2 numaralı tebliği şudur:

“Hava harekâtı: 2 eylülde düşman hava kuvvetleri bütün Polonya arazisi üzerinde faaliyetine devam etmiştir. Askerî bakımdan ehemmiyeti olup olmadığına bakılmadan bir çok yerler bombardıman edilmiştir. Varşova üzerine dün bir çok hava hücumları yapılmış ve civar mahalleler bombardıman edilmiştir. Şim-

diye kadar Alman hava kuvvetlerinin faaliyeti bilhassa sivil halk arasında zayıt vermiştir.

Düşman hava kuvvetlerinin zayıt-ı: Dün de dahil olduğu halde 37 Alman tayyaresi düşürdük. Dün de dahil olduğu halde, bizden 12 tayyare kaybolmuştur.

Düşman, Silezyada Garbi Karpatlaraltı mintakası cephesinde Czeszow'a doğru hücumlarına devam etmiştir. Dün yapılan harekât esnasında 100 kadar Alman hücum arabası tahrip olunmuştur.

Pomeranya ve Şarki Prusya hudutlarında, mücadele hudut mintakalarında devam etmektedir. Gdinya cephesinde de mücadele devam etmektedir. Westerplatto hâlâ muvaffakiyetle kendisini müdafaa etmektedir.”

Varşovada kadınların ve çocukların şehri tahliyesi için tedbirler alınmıştır.

Diğer cihetten sivillerde bulunan bütün silâhlar müsadere edilmiştir. Varşova civarından avdet eden gazeteciler bombardıman esnasında ölen kadın ve çocuk cesetlerinin fotoğrafını çekmişlerdir.

Bu hâdis, bundan evvel bahsi geçen trene tayyareler tarafından yapılan taarruza ve bir hastahânenin bombardımanına ilâve edilecek olursa Alman tayyarelerinin ne dere-

Rus - Alman Paktı ve Moskova Müzakeresi

Moskova, 2 (Hususî) — Yüksek Sovyet Meclisinde Sovyet — Alman ademi tecavüz paktı hakkında uzun beyanatta bulunan Molotof ezcümle demiştir ki:

— Nisanda başlıyan Moskova müzakerelerinde İngiliz ve Fransızların ilk tekliflerinin kabulü tamamen imkânsız şekilde idi. Bu tekliflerin müsavat esasına müstenit taahhütlerin tegafii etmesine ve bu devletlerin siyasî düşüncelerini bu mecradan çıkarmanın müşkül olmasına rağmen Sovyet hükümeti müzakere ta devamdan imtina etmedi.

Dört ay neticesiz devam eden bu müzakere, yalnız İngiliz ve Fransız hükûmetlerine beynelmilel şlerde Sovyetlerin ciddi surette hesaba katılması lüzumunu anlattığına kaniiz.

Tecavüze karşı müteakabil yardım paktının akdi ancak İngilterenin, Fransanın ve Sovyet İttihadının muataarrızın tecavüzüne karşı askerî bazı tedbirler ittihazında mutabık kalmaları takdirinde bir mânayı haiz olabilir.

Bu itibarla aramızda bir müddet te askerî müzakereler cereyan etti. Lehistan hükûmetinin aldığı vaziyet karşısında bu müzakerelerden de müsbet bir netice alınmazdı.

Sonra, bir taraftan İngiltere ve Fransa, Sovyet İttihadına karşı onun tarafından muadil bir yardıma bulunulması mukabilinde askerî yardım garantisi verirken diğer taraftan bu yardımlarını endirekt tecavüz bakımından öyle ihtirazi kayıtlarla mukayyet tutuyorlardı ki, bu ihtirazi kayıtlar o yardımı tamamen hayalî bir mahiyete sokabilir ve Sovyet Rusyaya yardımı bertaraf etmek ve onu mütecaviz karşısında yalnız bırakmak için bunlara vukufi ve katî birer mania verebildirdi.

Çünkü onlar böyle bir pakt yapıp Sovyet Rusyayı kuvvetlendirmek istemiyorlardı.

Molotof Sovyet - Alman münasebatının bir tarihçesini yaptıktan ve bu iki devletin niçin ve ne şekilde uzlaşmaları icap edeceğini anlattıktan sonra Sovyet - Alman ademi tecavüz misakının esaslarını anlatmıştır.

ce taarruz azmîle hareket ettikleri anlaşılır. Bu taarruzlar tayyarelerin, Hitlerin söylediği gibi, yalnız askerî hedeflere hücum etmediklerini de göstermektedir.

Varşova, 2 (A.A.) — Pat Ajans bildiriyor:

Slovakyanın Varşova sefiri, Hariciye Nazırı Beck'e bir mektup göndererek, Alman tazyiki altında susmağa mahkûm olan Slovak mil letinin müteveliye karşı yapılan silâhlı mukavemete Polonyanın ve müttefik medenî milletlerin yanında yer alarak iştirake hazır olduğunu bildirmiştir.

Paris, 2 (A.A.) — Hitler Başvekallette ise de bugün henüz malûm olmayan bir istikamete hareket edecektir.

Gümüşanede Dolu Çok Mühim Tahribat Yaptı

Gümüşane, 2 (A.A.) — İki gündüneri dolu ile karışık olarak yağmakta olan şiddetli yağmurlardan husulâ gelen seller, Kelkitin Elbizini köyüne köylünün tarla ve harmanlarında bulunan bütün mezuatını köyün ve sığır hayvanatının tamamını ve on beş haneyi içindeki eşyasile birlikte söküp götürmüştür. Bir kadın da boğulmuştur. Aynı kazanın beş, altı köyünde de büyük hasarat vardır. Gevize köyünden reşber Iskenderle refikası üzerine düşen yıldırım her ikisini de öldürmüştür.

Gümüşane - Erzincan yolu üzerinde dolu, binlerce metre mikap teresubat bırakmış ve bir çok menfez ve istinat duvarlarını yıkmış ve volun yirmi beş kilometrelik bir kısmını tamamen kapatmıştır.

Hava halen kapalı ve yağmurlı devam etmektedir. Reşberler endişe dedir. Zarar ve ziyanın yüz bin lira kadar olduğu tahmin edilmektedir.

RADYO

ANKARA RADYOSU

Türkiye Radyodifüzyon Postaları

Türkiye Radyosu Ankara Radyosu

Dalga Uzunluğu

1639 m. 183 Kcs. 120 Kw.

T. A. Q. 19,74 m. 15195 Kcs. 20 Kw.

T. A. P. 31,70 m. 9456 Kcs. 20 Kw.

PAZAR 3.9.1939

12.30 Program, 12.35 Türk müziği: (Ankara radyosu kütne sazı ve karışık orkestra), 13.00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 13.15 Müzik (Küçük orkestra, Şef: Necip Askan): 1 — Drigo: Esmeralda balet süiti No. 1, 2 — Dohnanyi: Rapsodi do majör, 3 — Drigo: Arlikenin milyonları (Balet süiti No. 3), 4 — Franz Lehar: “Şen dul”, operetinden potpuri, 5 — Valter Noack: Köy hikâyeleri, 6 — Drigo: Esmeralda balet süiti No. 2 14.15 — 14.30 Müzik (Melodiler).

14.30 Program, 18.35 Müzik (Pazar çayı - Pl.), 19.05 Çocuk saati, 19.35 Türk müziği: (Fasıl heyeti), 20.10 Neşeli plâklar - R. 20.15 Müzik (Solistler), 20.30 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 20.45 Türk müziği: Okuyunlar: Semahât Özdenes, Muzaffer İlkar, Çalanlar: Vecihe Daryal, Reşat Erer, Ruşen Kam. 1 — Udi Esref: Hüzzam pesrevi, 2 — Mahmut Celâlettin paşa: Hüzzam şarkı (Kerem eyle mestane ki bir nigâh), 3 — Salâhattin Pınar: Hüzzam şarkı (Seviyordum onu), 4 — Lemi: Kürdiliheçzâr şarkı (Nazlândı bûlbûl), 5 — Arif Bey: Kürdiliheçzâr şarkı (Düşer mi sanma?), 6 — Faik Bey: Suzınâk şarkı (Kuzucâğın ne kaçarsın benden), 7 — Bimen Şen: Segâh şarkı (Benziz ey gülî gülşen âlemde mey nûş eyleme), 8 — Sedat Öztoprak: Hüzzam şarkı (Cefayî hicrinle gönüm yûksalsın), 9 — Halk türküsü (Bûlbûl taştâ ne gezer), 10 — Halk türküsü (Karam). 21.30 Müzik (Riyaseticümhur bandosu - Şef: İhsan Künger): 1 — Domenico: Marcia Militare (Mars), 2 — Valdeufel: Çiçekler (Vars), 3 — C. M. Veber: “Oberon”, uvertürü, 4 — Massenet: Scenes Dramatiques: a) Prelude et Divertissement, b) Melodrame, c) Scene finale. 22.20 Müzik (Cazband - Pl.), 22.45 - 23.00 Son ajans haberleri ve yarınki program.

İSGAL ALTINDA

Tefrika No. 150

Kabinede Tasfiye İsteniliyordu

Damat Ferit, Vahdettine, Bu Arada Askerî Erkân Arasında da Değişiklik Yapmak İstedğini Söyledi

Ancak, Damat Ferit'in Harbiye Nezaretine erkân harbiye riyasetinde teklif ettiği değişiklik talebini Vahdettin tamamiyle muvafık görüyordu. Kabinede de bir tasfiye icrasını kabul etmekle beraber bilhassa Salih ve Ali Rıza Paşaların kabinede kalmalarını ve Tevfik Paşanın meclisi vükelâ memuriyetinden ayrılmamasını istiyor ve bu hususta ısrar ediyordu. Fakat, hünkârın bu talep ve ısrarı ne millet ve memleketin selâmet ve menfaati endişesinden ve ne de bu paşalara olan muhabbet ve teveccühünden değildi. Vahdettin, Mustafa Kemal Paşaya karşı takip ve icra kararını verdiği şiddetli hareket ve siyasetinde millete ve Anadolu'ya karşı bu paşaları siper gibi kullanma-ğının zihnine koymuştu. Akıncı millî cereyan ve hareketlere bu eski ve zirlerin de taraftarı olmadıklarını halka göstermek ve bu suretle fikirleri zehirlemek istemişti.

Vahdettin, bu entrikalı içti-mai şu düzme sözlerle açtı:
— Mübarek vatanımızı parçalanmak tehlikesinden kurtarmaya uğraşırken aziz milletimiz arasında, hiç yoktan bir nifak girdi. Çok mükedder ve müteessirim buna. Şarkta, Müdafaa-i hukuku millîye, Muhafazayı hukuku millîye, Müdafaa-i vatan ve saire gibi acayip namlarla cemiyetler teşkil edilmiş, bende, hukuku hilâfeti islâmîye ve saltanatı Osmanîyenin ihmal edilmek istenilmesi fikrini hasıl etmişti. Arada bir sul tefekkürü mevcut olduğuna zan ve bunun izale edileceğini ümit ediyordum. Maatteessüf beyan edeyim ki, su-kutu hayale maruz ve altı yüz senelik saltanatımızı harice karşı bir bazice menzelesine düşürenler hak kında biraz şiddetle hareketi ter-viye mecbur kaldım. Şimdi de, va-sıtai icraiye olan hükümette teş-tüttü aşırı müşahade ediyorum. Bu halin, maazallah milleti, vatani, saltanatı düğün izmihlâl edecek bir hâdise olduğuna hepimiz takdir edersiniz. Binaenaleyh, bu gibi hâlâtta tevakkî ve içtinap edilmesini ve müşterek bir faaliyette vatan ve milletlin bu badirei azimden hâlâna çalışılmasını arzu ediyorum. Sadrazam paşanın ahval ve vaziyeti umumiyyem hakkında verecek-leri malûmatı nazarı dikkate ala-rak sefinesi devlete ve icraatı hü-kûmete salim ve kati bir tarîk ve cereyan verilmesini sizlerden talep ediyorum. Tevfik Cenabı Haktan.

Vahdettin, vekarlı jestlerle düşünme düşünme ve kelime ke-lime söylediği bu hitabeyi, hazır bulunanlar, başları önde olduğu halde bir cuma hutbesi telâkki ve tevekkülü ile dinlemişlerdi. Tevfik Paşadan gayrisi birer suçlu vaziyetinde sessiz ve hareketsiz bulunuyorlardı. Hünkârın hitabesi bitince, Tevfik Paşa, hiç şüphesiz

ki, Damat Paşanın kendinden evvel söz söylemesine meydan vermemek fikir ve arzusu ile ve kendinden u-mulmıyan sınırlı bir tezlikle aya-ğa kalktı. Serbest bir eda ve tesir-li bir sada ile sözlerine başladı. İlk önce, hâdiselerin o güne kadar ce-reyan şeklini bir bilânço halinde tasvir ve yapılan hataları da birer birer tatad ve tenkit etti.

LOKMAN HEKİMİN ÖĞÜTLERİ

ÇİÇEK NEZLESİ

En ziyade ilkbahar sonunda ve yaz ıptidasında, çiçek mevsiminde başlar. Onun için, şimdi onun pek te mevsimi sayılmazsa da, Kadıköyünde Yeldeğirmeni'nden gazeteye mektup gönderen sayın okuyucumuz Bayan İclâl, nezlesini aylardanberi saklamış, saklamış ta şimdi haber veriyor. Sonra da:

— Ne tavsiye edersiniz?
Diye soruyor. Çiçek nezlesi — adı güzel olmakla beraber — bayağı nezle gibi biraz sabırla yahut gazetede verilecek tavsiyelerle geçmez. Hele insan Kadıköy gibi hekimleri pek bol, hem de mü-kemmel bir hastaneyi yakın bir semtte oturuncu, çiçek nezlesinin kendi kendine geçmesini bekle-meğe bir sebep yoktur.

Burada yapabileceğim, o güzel adı nezlenin bayağı nezlelerden farkını ve tedavisinin neden güç olduğunu anlatmak üzere okuyucu-larına biraz malûmat vermektir. Çiçek nezlesinin öteki nezlele-nden farkı, mikrop-lardan ileri gel-memesidir. Bayağı nezlelerde bu-runun içerisinde iltihabı sebepten mikrop-lar olduğu halde çiçek nezlesinde iltihabı sebepten mikrop-lar çıkıp havaya dağıttıkları erkek-lik tohumlarıdır. Bunlar rüzgâr-la insanın burun deliklerine kadar girerek, oradaki ince zarı tahriş ederler.

Tabii ki, bu çiçek tohumları her girdikleri burnun içerisinde marifet göstermezler. Onların bir tesir yapabilmeleri için ilkin, bur-nun sahibinde bu türlü nezleyle tutulmuş bir istidat bulunması lâzımdır. O istidat da en ziyade sinirli ve arkribik denilen bünye sahiplerinde bulunur. Sadece çiçek nezlesine değil, daha başka türlü hastalıklara da istidat hazırlayan bu bünyeyi bir aralık uzun uza-dıya anlatırım.

İnsanda bu istidat bulununca, burunda bulunan bir polip yahut ehemmiyetsiz bir çarpıklık onun

meydana çıkmasını kolaylaştırır. Bir kere tutulmuş olan da sonra-dan pek kolay tutulur.

Zaten bu türlü nezleyi meyda-na çıkarmaya vesile olan yalnız çiçek tohumları da değil'ir. Ne-zle çiçek tohumlarından ileri gelir-se, çiçek mevsiminde, çok defa ilkbaharda yazın, bazı memleket-lerde sonbaharda başlar. Çiçek tohumlarından başka vesilelerle — meselâ dokunacak bir yemek yedikten sonra — meydana çıkan nezlenin belli mevsimi yoktur. Her mevsimde başlar ve çiçek nezlesi-nin alâmetlerini gösterir. Şu ka-dar ki, çiçek mevsiminde olursa, daha şiddetlidir, başka mevsimlerde, çiçeklerden başka sebeplerden ileri gelince, daha hafif geçer.

Çiçek nezlesinin en çok gençlik-te başlaması, onun bütûğ hormon-larile münasebeti olduğunu da gösterir.

Nezle ilkin gözlerde şiddetli ka-sınmayla başlar, gözler kızarır, yaşlar akar. Arkasından üstüste aksırık, on defa, yirmi defa, otuz defa. Burundan da çeşme gibi su akar. Kimisinde fazla olarak gö-ğüse sıkıntı gelir, nefesi daralır, öksürükle balgam da çıkar.

Bayağı nezle gibi, bazılarında daha ziyade, bu türlü nezlede de baş ağrısı, kırıklık, kimisinde biraz ateş de olur.

Çiçek nezlesi kendi haline bira-kılınca, bir buçuk aydan üç aya kadar sürer. Sonra kendi kendine kesilse de, ertesi yıl gene aynı mevsimde, yahut mevsimsiz olarak, tekrar gelir. Yirmi yıl, otuz yıl devam ettiği vardır.

Kırık, bahçelik yerlerde daha çok olması tabiidir. Hele güneşi ve tozları çok yerlerde, daha faz-la ve daha şiddetli olur. Fakat şe-hir içinde, bahçeli apartmanların dairelerinde bile insana çiçek nez-lesi gelebilir. Çünkü rüzgârlar bahçelerden, kirlardan aldıkları tohumları ve tozları apartman-la-ra kadar getirirler.

Hattâ, büyük bir hak tanıyıcılık ve dürüstlük gösterdi. Yapılan ha-talara kendi iştirakini de itiraf et-ti. Fakat, bu iştirakinin mahiyeti-ni teşrihten de çekinmedi. Makamı saltanat ve hilâfete karşı olan mu-habbet ve sadakati icabı olarak münhasıran, fiil ve hareketlerinin, sadakatsizliğine hamledilmesi korku ve endişeyle şahsi kanaat ve iç-tihatları hilâfına hareket ettiğini açıkça söyledi. Damat paşanın büt-ün icraatını hünkârın irade ve di-rektiflerine istinat ettirdiğini bil-diği halde, vakalar ve maddeler ta-yin ve tasvir ederek, onu çok acı tenkitler ile hırpaladı. Nihayet:

— Padişahım, dedi, Anadoluda-ki harekât, tahmin hilâfına çok te-vessü etmiş ve umumileşmek isti-dadını göstermiştir. Bugünkü va-ziyete nazaran, ortada Mustafa Kemal paşa meselesi yoktur. Va-ziyet, bu hâd şekile bir millet ve hükûmet ihtilâfı manzarası arz-etmekte ve pek feci ve elim âkibet-ler ihzar etmektedir.

Sadrâzam paşa kulu-nuzun bu husustaki hüküm ve telâkkilerini, abdiâciziniz, pek yanlış ve hatu-lı buluyorum. Ecanibin işar ve te-minatına itimat etmelerini de da-ha çok safilliklerine hamlediyo-rum. Daha samimane bir lisanı sa-dakatle arzıhall, zati hazreti şeh-riyarilerine karşı bir ubudiyet ve-cibesi addettiğim için, şu ciheti de arz ediyorum ki, Ferit paşa kulu-nuz, herhalde vaziyeti tek-mil ha-kayık ve de-kayıklı ile zati hazreti şehriyarilerine arzdan içtinap edi-yorlar.

Tevfik paşa, kızım sana söylüy-orum gelinin sen anla kabilin-den, Damat paşayı ileri sürerek hünkâra karşı bir hayli taşı ged-iğine koymuş ve nihayet susmuştu.

Bu içtimada müzakere ve münakaşalardan sonra yine Vahdetti-nin arzusu yerine getirilmiş, kabi-nede ipkısı arzu edilen ihtiyaç ve gün görmüş vezirler kabinede kal-maya razı olmuşlar, padişahla ha-in eniştesinin kabinede yapmak istedikleri tādilat da arzuları vec-hile yapılmıştı.

Başta Vahdettin olmak üzere hain eniştesinin reisliğindeki yeni kabine de eskisi gibi yine bütün kuvvetiyle Anadoluda parlayan İ-stiklâl ateşini söndürmek için çalış-maya başlamıştı.

Memleket tamamen ısgat altına girmiş, millet bu ısgalden kurtul-mak ve tekrar istiklâline kavuş-mak için büyük halâskâr Mustafa Kemal emri altına girerek sa-vaşmaya başlamış, padişahla hü-kûmeti de bütün cibilliyetlerini meydana koyarak ve memleketi ısgal edenlerle elele vererek bu mi-lî hareketi boğmaya çalışmıştı

— S O N —

Sovyetlerin Berlin Sefiri

Moskova, 2 (A.A.) — Brivaris Sovyetler Birliğinin Berlin Elçiliği-ne tayin edilmiştir.

Küçük Memleket Haberleri

Tirebolu (TAN) — Buraya hususî su-rette getirilen mühendis, elektrik tesisa-tı projelerini yapmıştır. Proje tasdik edil-den sonra tesisatın yapılmasına başla-nacaktır.

● Kâhta (TAN) — Belediye, yeni plân-ının tatbikına başlamış, bu sene birçok ev-leri yıkmıştır. Ev buhranı hissedilmekte-dir. Kira bedelleri artmıştır.

Yatak, yemek ve çalışma odalarıyla salon takımları velhasıl hernevi mobilyalar; BAKER (eski HAYDEN) mağazalarında teşhir edil-mekte ve her yerden ucuz fiat ve müsait şartlarla satılmaktadır.

KANZUK

KUVVET ŞURUBU
VİTALİN

Kansızlık, Derrmansızlık, İştahsızlık gibi vak'a-larda kullanılan en tesirli şuruptur. Çocukların çabuk büyümelerini temin eder. VİTALİN şurubu her eczanede bulunur.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ — Beyoğlu, İstanbul

İstanbul Nafia Müdürlüğünden:

18.9.939 pazartesi günü saat 15 te İstanbulda Nafia müdürlüğü eksiltme komisyonu odasında (9.696.86) lira keşif bedelli Guraba hastanesinde Dahiliye Anfisi tesisatı bağlama işleri açık eksiltmeye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şart-nameleri, proje keşif hulâsasıle buna müteferri diğer evrak dairesinde görülecektir.

Muvakkat teminat 728 liradır.

İsteklilerin en az 9000 liralık bu işe benzer iş yaptığını dair id-a-relerinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul vilâyetine mûra-caatla eksiltme tarihinden 8 gün evvel alınmış ehliyet ve 939 yılına ait Ticaret odası vesikalarile gelmeleri. (6855)

İnhisarlar Umum Müdürlüğü İlanları

I — Keşif ve şartnamesi mucibince idareimizin Kabataştaki inhi-sarlar binasında yapılacak tamirat işi kaplı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

II — Keşif bedeli (20.027) lira muvakkat teminatı 1502 02 liradır.

III — Eksiltme II/IX/939 Pazartesi günü saat 15 de Kabataşta Le-vazım ve mubayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler her gün levazım şubesi veznesinden ve İzmir, Ankara başmüdürlüklerinden (100) kuruş mukabilinde alınabilir.

V — Münakasaya girecekler mühürlü teklif mektuplarını kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektu-bunu ve şartnamenin (F) fıkrasındaki vesaiki ihtiva edecek kapalı zarflarını ihale saatinden bir saat evvel mezkûr komisyon başkanlığı-na makbuz mukabilinde vermeleri ilân olunur. (6861)

Bu Sene 15 Eylülde Ankarada Açılacak Ordu Hastabakıcı Hemşireler Okuluna 100 Lira Aylık Ücretle İki Talim Hemşiresi Alınacak.

Alınma şartları:

- 1 — Kızılay hastabakıcı hemşireler okulundan mezun olacak.
- 2 — En az üç sene hastahanelerde hemşirelik vazifesinde istihdam e-dilmiş bulunacak ve buna ait bonservisler gösterecektir.
- 3 — Sağlam olduğu bir şahhî heyet raporile tevsik edilecektir.
- 4 — İstekli olanlardan İstanbul ve civarındakiler Gülhane hastaha-nesi, Ankara ve civarında bulunanlar Ankara Merkez hastahanesi Baş-tabipliğine müracaat edeceklerdir.
- 5 — İstekliler arasında 12 eylül 939 da Gülhane ve Ankara hastaha-nelerinde tahriri ve şifahi müsabaka imtihanı yapılacaktır.

(350) (6866)

REŞİT PAŞANIN HATIRALARI.

TEFRİKA No. 23

tanın en hücre köşesine kadar aynen tebliğ ve if-hamına tavassut ve delâleti serial vatanperverane-lerini hassaten rica ediyorlar.,,

Üçüncü Ordu Müfettişliği Erkânıharp Reisi

Kâzım

Bu telgrafnameyle beraber şu şifreyi almışım:

Erzurum

9/7/335

Sivas vilâyetine

Erzurum

9/7/335

Sivas vilâyetine

"Mübarek vatan ve milleti parçalanmak tehlike-sinden kurtarmak ve hain emellere kurban et-me-mek için açılan Mücadele-i Milliye uğrunda mil-letle beraber serbest bir surette çalışmaya şifati res-miye ve askeriyem artık mâni olmıya başladı. Bu gaye-i mukaddese için milletle beraber nihayete ka-dar çalışmaya mukaddesatım namına söz vermiş ol-duğum cihetle pek aşık olduğum silki celili aske-riye bugün veda ve istifa ettim. Bundan sonra ga-ye-i mukaddesem için her türlü fedakârlıkla çalış-mak üzere sinei millette bir ferdi mücahid suretiyle bulunmakta olduğumu tamamen arz ve ilân eyle-rim. — Mustafa Kemal —

"Mustafa Kemal Paşa hazretleri işbu telgrafna-melerinin müdafaa-i hukuku millîye ve reddi ilhak cemiyetlerine ve mülkiye makamatıyla fırka ku-mandanlarına ve ahzâsker şubeleri vasıtasıyla va-

saltanat ve hilâfetin masuniyeti bilfiil temin olu-nuncaya kadar, Mustafa Kemal Paşa ile beraber nihayete kadar çalışmaya mukaddesatımıza ahdu misak eylediğimiz arz ve ilân eyleyim. — Rauf —

"Bahriye nazırı (şubakı Rauf Beyefendinin işbu telgrafnamesinin tek-mil müdafaa-i hukuku millîye ve reddi ilhak cemiyetleriyle makamatı mülkiye ve fırka kumandanlarına ve ahzâsker şubeleri vasıta-sıyla vatanın en hücre köşesine kadar aynen suret olarak tebliğ ve ifhamına tavassut ve delâleti serial vatanperveranelerini hassaten rica ederim.

Miralay Kâzım

Teessür ve endişe içindeydim. Çünkü Mustafa Kemal Paşanın müfettiş, fahri yaver ve kumandan sıfatıyla millet işleriyle meşgul olması başka, sırf ihtilâlciler olarak ortaya atılması başka tesir yap-acaktı. Birinci vaziyette işler daha düzgün, daha kolay yürüyebilirdi. İkinci vaziyet, Babîâlî ve sa-raya karşı ağıttan açığa isyan demektir ve bundan ağır neticeler doğması muhtemeldir.

Bu ihtimal ile endişelenirken, dimağımı kaplayan bir merak da gidermek elimden geleliyordu. İs-tanbulla Mustafa Kemal Paşa arasında neler cere-yan etmişti. Bir yolunu bulup, öğrenmek istiyord-um. Akıma tabiatıyla telgraf müdürü geldi, ken-disini çağırıp mahrem olarak bu işi — Erzurum merkezinden — öğrenmesini rica ettim. Adımca-ğız da, benim gibi meraklı düşmüş olmalı ki, yelpe-perek telgrafhaneye koştu, iki üç saat sonra aynı hızla geldi, şu haberi getirdi:

— Evvelki gece, daha evvelki gece Mustafa Ke-mal Paşa İstanbulla makine başında uzun muhabe-reler yapmış. İlk harbiye nazırı ile, sonra padişah ile (bu tâbir telgraf müdürününüdür.

(Devamı var)

Şeker Hastalığı Olanlarla Fazla Şişmanlıktan Şikâyet Edenlere:

Emniyetle
kullanabileceğiniz**KANZUK GLÜTEN**Müstahzarları
piyasaya çıktı.

Bütün tanınmış Eczane, Ecza depoları ve büyük bakkaliyelerden: KANZUK GLÜTEN EKMEĞİ - KANZUK GLÜTEN GEVREĞİ (Biscottes) - KANZUK GLÜTEN MAKARNASI - KANZUK GLÜTEN ŞEHRİYESİ - KANZUK GLÜTEN PİRİNCİ - KANZUK GLÜTEN FİYONGOSU - KANZUK GLÜTEN KUSKUSU Çeşitlerini İsteyiniz.

Kanzuk Glüten Müstahzarları, Fazla Şişmanlığa İstidadı Olanlar İçin En Mükemmel Rejim Müstahzarlarıdır. Vücudu Besler Fakat Şişmanlık Yapmaz.

Umumi Depo: İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ - Beyoğlu, İSTANBUL

İstanbul perakende satış yeri: Bahçekapı Zaman İtriya deposu.

İZMİR Acentamız TÜRK ECZA DEPOSUDUR.

İHTİRA İLÂNI

"Hayvanî ham derilerin muhafaza için usul," hakkında alınmış olan 28-8-1937 günlü ve 2337 sayılı ihtira beratı bu defa mevkiî fiile konmak üzere âhare defruferâğ veya icar edileceğinden talip olanların Galata'da, İktisat hanında, Robert Ferri'ye müracaatları ilân olunur.

KAYIP: 429 numaralı lise olgunluk diplomamla 1299 No.lu lise bitirme diplomam kaybolmuştur. Yenilerini çıkaracağımın eskisinin hükümü yoktur. — İstanbul Erkek Lisesi 937-938 mezunlarından Kemal Çolak

Dr. SUPHİ SENSES

İdrar yolları hastalıkları mütehassısı
Beyoğlu Yıldız sineması karşısı Lektör anarhman. Fakirlere parasız.
Tel: 4399

BLAUPUNKT**RADYOLARININ****1940 MODELLERİNİ****İZMİR FUARINDA DİNLEYİNİZ.**

ESKİ FEYZİATİ

Yatılı BOĞAZİÇİ LİSELERİ Yatısız

Ana sınıfı ve ilk kısım Bebekte eski Fransız mektebi binasında, kız ve erkek kısımları ayrı dairelerde olmak üzere Lise ve Orta Okul.

ARNAVUTKÖYÜNDE TRAMVAY CADDESİNDE ÇİFTE SÂRAYLARDA

Kayıt için her gün saat ondan on yediye kadar Çifte Saraylarda Okul Direktörlüğüne müracaat edebilirler. İsteyenlere mektep tarifnamesi gönderilir. Telefon: 36.210.

İSTANBUL AMERİKAN KOLEJİ

KIZ KISMI: Amerikan Kız Koleji
Arnavutköy, Tel. 36.160

Robert Kolej
Bebek, Tel. 36...3 :ERKEK KISMI

Mektep İngilizceyi en iyi öğreten bir müessesedir. Almanca veya Fransızca lisan dersleri. MUHTELİF SPORLAR. İngilizce için ihzarî sınıflar.

ORTA KISIM - LİSE KISMI - MÜHENDİS KISMI

Mektep her sene gibi açılacak ve derslere 21 Eylül

Perşembe sabahı başlanacaktır.

Leyli talebenin 20 Eylül Çarşamba akşamı mektepte bulunması lâzımdır.

TECDİDİ KAYT: Erkek kısmında 18 Eylül Pazartesi ve 19 Eylül Salı günleridir. Kız kısmında 19 Eylül Salı ve 20 Eylül Çarşamba günleridir. Yeni talebenin kayıt muamelesi hergün yapılmaktadır.

Saraçhanebaşı - Horhor caddesinde

Erkek
Kız**HAYRİYE LİSESİ**Yatılı
Yatısız

Ana, İlk, Orta ve Lise sınıflarına talebe kaydına başlanmıştır. Ecnebi lisanı ilk sınıflardan itibaren başlar. Kızların yatılı kısmı tamamiyle ayrı bir binadadır. Yatısız talebeyi nakletmek için mektebin hususî otobüs servisi vardır. İsteyenlere tarifname gönderilir. Telefon: 20530

Levazım Âmirliği Satınalma Komisyonundan:

Kırk iki bin metre kılıflık bez almaktadır. Kapalı zarfla eksiltmesi 11-9-939 pazartesi günü saat 14.30 da Tophanede âmirlik satınalma Ko. da yapılacaktır. Tahmin bedeli on altı bin sekiz yüz lira ilk teminatı bin iki yüz altmış liradır. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel Ko. na vermeleri (155) (6581)

Yüz bin adet bakır sahan alınacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 11-9-939 pazartesi günü saat 15 de Tophanede âmirlik satınalma Ko. da yapılacaktır. Tahmin bedeli yirmi dört bin lira ilk teminatı bin sekiz yüz liradır. Şartname ve nümunesi Ko. da görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel Ko. na vermeleri. "154," "6533,"

2600 adet Rugan bel kemerinin açık eksiltmesi 13-9-939 çarşamba günü saat 14 de Tophanede İstanbul Levazım Âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 3900 lira ilk teminatı 292 lira 50 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber belli saatte komisyonuna gelmeleri (171) (6773)

16.000 adet tire fanile almaktadır. Kapalı zarfla eksiltmesi 14-9-939 perşembe günü saat 14.30 da Tophanede İstanbul levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 9600 lira, ilk teminatı 720 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. "176," "6777,"

750 adet manevra kayışının açık eksiltmesi 13-9-939 çarşamba günü saat 14.30 da Tophanede İstanbul levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 1650 lira, ilk teminatı 123 lira 75 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber belli saatte komisyonuna gelmeleri. "177," "6778,"

40.000 çift tire çorap almaktadır. Kapalı zarfla eksiltmesi 14-9-939 perşembe günü saat 15.30 da Tophanede İstanbul levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 8000 lira, ilk teminatı 600 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. "174," "6780,"

Beş bin liralık kadar yulaf almaktadır. Pazarlıkla eksiltmesi 5 Eylül 939 Salı günü saat 11 de Tophanede Âmirlik satınalma Ko. da yapılacaktır. Katı teminatı 750 liradır. İsteklilerin belli saatte komisyonuna gelmeleri. "185," "6937,"

Ordu hastahaneleri için alınacak 10.000 çift tire çorabın açık eksiltmesi 15.9.939 cuma günü saat 14 de Tophanede İstanbul levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 2650 lira ilk teminatı 198 lira 75 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber belli saatte komisyonuna gelmeleri. (183) (6808)

Askerî okullar için 5000 çift terlik almaktadır. Kapalı zarfla eksiltmesi 15.9.939 cuma günü saat 15 te Tophanede İstanbul levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 3000 lira ilk teminatı 600 liradır. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. (181) (6810)

3000 adet yatak kılıfı ve 2700 adet yastık kılıfı mamûl olarak alınacaktır. Kapalı zarfla eksiltmesi 14-9-939 perşembe günü saat 15 de Tophanede İstanbul levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Hepsinin tahmin bedeli 7680 lira, ilk teminatı 576 liradır. Şartname ve

İstanbul Levazım Âmirliğinden Verilen:
Haricî Askerî Kıtâatı İlânları

İzmir müstahkem mevki hayvanatının 516000 kilo yulaf ihtiyacı kapalı zarfla münakasaya konulmuştur. İhalesi 13-9-939 çarşamba günü saat 16 da İzmir LV. âmirliği satınalma Ko. da yapılacaktır. Tahmin edilen tutarı 27090 lira ilk teminatı 2031 liradır. Şartnamesi her gün Ko. da görülebilir. İstekliler ticaret odasında kayıtlı olduklarına dair vesika göstermek mecburiyetindedirler. Eksiltmeye iştirak edecekler 2490 sayılı kanunun 2, 3 cü maddelerinde ve şartnamesinde yazılı vesikalarile teminat ve teklif mektuplarını ihale saatinden en az bir saat evvel Ko. na vermiş bulunacaklardır. "333," "6779,"

Yozgat piyade alayının 270 ton ununa talip zuhur etmediğinden ihale 13-9-939 pazartesi günü saat 14 e bırakılmıştır. Taliplerin 2430 lira ilk teminatlarla birlikte mektuplarını belli gün ve saatte en geç bir saat evveline kadar Yozgatta Alay satınalma Ko. na vermeleri "334," "6782,"

İzmirde Müstahkem Mevki komutanlığınca gösterilecek yerde beheri 27.204 lira 95 kuruş bedel keşifli iki adet garaj inşa ettirecektir. İkisinin tahmin bedeli tutarı 54.409 lira 90 kuruştur. Kapalı zarfla ihalesi 16.9.939 cumartesi günü saat 12 de İzmirde levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. İlk teminatı 3970 lira 50 kuruştur. Şartname, keşifname ve projeleri İzmirde Müstahkem Mevki inşaat komisyonunda ve Ankara'da M. M. V. Emakin inşaat şubesinde görülmüş. İsteklilerin Ticaret odasında kayıtlı olduklarına dair ve bu işi yapabileceklerine dair ihalede en az bir hafta evvel İzmir Nafia Fen heyetinden alacakları vesikaları göstermek mecburiyetindedirler. Eksiltmeye iştirak edecekler 2490 sayılı kanunun 2, 3 cü maddelerinde yazılı ve İzmir Müstahkem Mevki K. na dilekçe ile müracaat ederek emniyetçe yatırılmış tezkiye vesikalarile teminat ve teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. (342) (6837)

Cinsi	Mikdarı Kilo	Muhammen bedeli Lira	İlk teminatı Lira Ku.	İhale şekli ve saati
Un	630.000	85.050	6378 75	Kapalı zarf 15
Bulgur	104.000	8.840	663	" " 15,30
Kuru fasulye	65.000	3.400	630	" " 16
Pirinç	17.800	4.361	176 40	" " 16,30

Dörtüöl Garnizonundaki birliklerin ihtiyacı olan erzak yukarıda gösterilmiştir. Eksiltmeler Dörtüolda Askerî Satınalma komisyonunda 20-9-939 Pazartesi günü yapılacaktır. Şartnameler Garnizon Levazım Müdürlüğünde her gün görülmüş. Münakasaya girecekler mühürlü teklif mektuplarını 2490 sayılı kanunda yazılı vesaikle beraber ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. "368," "6933,"

Etibank Umum Müdürlüğünden:

Bankamızın Murgul işletmesinde istihdam edilmek üzere bir Dizel makinisti alınacaktır.

Taliplerin Ankara'da merkezimize ve İstanbulda Güven han Voyvoda caddesindeki İstanbul büromuza evraklarile beraber müracaatları. (4259) (6916)

nümuneleri komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber teklif mektuplarını ihale saatinden bir saat evvel komisyonuna vermeleri. "178," "6781,"

5000 adet yüz havlusu alınacaktır. Açık eksiltmesi 15.9.939 cuma günü saat 14.30 da Tophanede levazım âmirliği satınalma komisyonunda yapılacaktır. Tahmin bedeli 2250 lira ilk teminatı 168 lira 75 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonunda görülmüş. İsteklilerin kanunî vesikalarile beraber belli saatte komisyonuna gelmeleri. (182) (6809)

Deniz Levazım Satınalma Komisyonu İlânları

1 — Tahmin edilen bedeli 72.135 lira olan 75.000 kilo sade yağının 29 Ağustos 939 tarihindeki kapalı zarf eksiltmesine talip çıkmamasından 5 Eylül 939 tarihine rastlayan Salı günü saat 14.30 da pazarlıkla alınacaktır.

2 — İlk teminatı 9713 lira 50 kuruş olup şartnamesi her gün komisyonunda görülmüş ve 361 kuruş bedel mukabilinde alınabilir.

3 — İsteklilerin belli gün ve saatte Kasımpaşa'da bulunan komisyonunda bulunmaları. (6843)

1 — Tahmin edilen bedeli 13011 lira olan Taş Kızakta kâin binanın tamir ve tadilinin ihalesi 18 Eylül 939 pazartesi günü saat 14 de kapalı zarfla yapılacaktır.

2 — İlk teminatı 975 lira 83 kuruş olup şartnamesi her gün komisyonunda parasız alınabilir.

3 — İsteklilerin 2490 sayılı kanunun tarifatı dahilinde tanzim edecekleri kapalı teklif mektuplarını belli gün ve saatte bir saat evveline kadar Kasımpaşa'da bulunan komisyon başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri. (6877)

1 — Tahmin edilen bedeli 2615 lira olan 10.000 kilo pirinç 5 Eylül 939 tarihine rastlayan Salı günü saat 11 de pazarlıkla alınacaktır.

2 — Katı teminat 392 lira 25 kuruş olup şartnamesi her gün komisyonunda görülebilir.

3 — İsteklilerin belli gün ve saatte teminat makbuzları ile icap eden vesikalarla birlikte Kasımpaşa'da bulunan komisyon müracaatları. (6910)

Türkiye KIZILAY CEMİYETİ

Umumi Merkezinden:

Cemiyetimiz tarafından sayın halkımızı herhangi bir tehlike anında zehirli gazlara karşı korumak için yaptırılan

Halk Maskeleri

Ankara'da umumi merkezimizle İstanbul satış depomuzda, İzmir, Adana, Afyon, Antalya, Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Denizli, Elâzığ, Kocaeli, Konya, Manisa, Mersin, Muğla, Samsun ve Trabzon merkezlerimizde satılmaktadır.

Diğer Kızılay merkez ve şubelerine de müracaat edildiği takdirde baş ölçüsü alınarak derhal istenilen maskelerin siparişi kabul edilir. Her maske ayrı kutu içindedir. Muhafaza ve kullanma tarifnamesi vardır. Fiyatı her yerde 6 liradır.

E K Z A M İ N

Ekzamanın İlâcıdır.

Yara ve çibanlarda kullanılır. Her eczanede kutusu 50 kuruştur.

Sahibi ve Neşriyat Müdürü Halil Lütfü DÖRDÜNCÜ, Gazetecilik ve Nesriyat T. L. S. Başlıdığı ver TAN Matbaası